LIET. BIBLIOGR. TARNYBOS DOVANA

LAIKAS

Nr. 223 XI M.

"EL TIEMPO" — SEMANARIO LITUANO — 3 de NOVIEMBRE — LAPKRIČIO 3 D. 1958 M.

"EL TIEMPO"
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. Aires
T. E. 20-9027.
Reg. Nacional de la Propiedad Intelectual
No. 524296

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL
Franqueo Pagado
Concesión Nº 4289
Tarifa Reducida
Concesión Nº 4015

AR MOKOMĖS IŠ SAVO KLAIDŲ?

JAV POLITINĖS KLAIDOS

Amerikiečiai, ispanų - amerikiečių karo 1890 metu buvo dar antraeilinės valstybės poliečiai. Jų problemos, jų uždaviniai buvo nesudėtingi, ir bet kuris gabus advokatas buvo pakankamai pasiruošęs juos spręsti. Po dvidešimts metų — 1918 m. jie staiga atsidūrė akivaizdoje pasaulinių sprendimų. Nėra ko stebėtis, kad prezidentas Wilsonas, be abejonės gabus ir pažangus savo galvosenoj asmuo, nebuvo pilnumoj pasiruošęs ir pralaimėjo prieš įgudusius prancūzus bei anglus. Jo teoretiški planai išgaravo tarp kitų praktiškų samprotavimų bei vykdymų tikrovėje. Diktatas užėmė tautų apsisprendimų vietą (toks praktikos nesuderinimas su teorijos idealais labai brangiai buvo apmokėtas visų vakariečių po II pasaulinio karo).

Amerikiečiai nepaisė senų valstybių politinės patirties ir, laimėję antrą karą, savo išdidume norėjo visą pasaulį paversti savo "satelitais" (lygiai taip darė rusai). Bet rusai nepadarė klaidos, kuri labai skaudžiai amerikiečius paveikė. Bolševikai, būtent, iš karto savo sąjungininkams įsakinėjo ir *laisvino* juos iš jų pačių. O amerikiečiai skelbė *"tikrąją laisvę"*, bet veikti nei vienam sąjungininkui neleido. Nacionalistinė Kinija, Olandija Indonezijoje, Prancūzija Indokinijoje, Prancūzija ir Britanija Suezo kanale — visur amerikiečių ranka padėjo jų sąjungininkų priešams! Nėra ko stebėtis, kad dabar amerikiečiai pjauna, ką buvo pasėję. Klausyti Amerikos yra pavojinga, nes sprendžiamu momentu spaus be gailesčio. Tokia išdava iš jų politikos savaime peršasi.

TEISYBĖ Į AKIS

Anglų garsusis karo vadas maršalas Montgomery, išėjęs dimisijon, "drįso" amerikiečiams tiesiog į akis tai pasakyti. Kilo audra net Britanijos spaudoje - sakoma, jog yra reikalas tylėti. Man rodos, jog nutylėjimas (strauso politika) yra labai kenksmingas ir padarytų daug klaidų. Mes savo kailiu už tokią galvoseną dabar mokame!

Amerikiečiai nemėgsta kai jiems kiti nurodo jų darytas ir daromas klaidas. Dėl to ir smunka jų autoritetas. Ir smarkiai smunka. Būtų laisvojo pasaulio didelė nelaimė, kad vienas šis akstinas tik veiktų. Bet laimei yra dar kitų, kurie nemažai sveria.

SOVIETINIŲ EKSPERIMENTŲ NESEKMĖ

Pas rusus nėra taip pat tvarkoje. Aišku buvo, jog jiems nepavyko žmogų laimėti ir perdirbti ant savo marksistiniai-leninistinio kurpalio. Djilo knyga Belgrado kalėjime kurta apie naują klasę BEKLASINĖJE visuomenėje (!) įrodė biurokratijos išaugusią galybę. Biurokratija visur silpnino valstybę, visur vedė valstybę į katastrofą. Paskelbta Maskvos rašytojo Pasternako knyga *"Dr. Žyvaga"*. Nobelio Premijos premijuota, atskleidžia mums naują bolševikų sunkenybių lapą, būtent, gyvas yra Sovietuose MITTELKLASSE — vidurinis luomas, neproletarai, tikriau — nerankų darbo proletarai, smulkūs miesčionys, garsusis Prancūzų Revoliucijos *Trečiasis Luomas*.

Darbštus, kuklus, nelendąs į *"Ponus"* žmogysta ir jo šeima, taupi, darbšti, bemaž per pusšimtmetį naikinama partijų monopolistų yra gyvas ir guvus. Tai naujiena! Vadinas, bolševikų bandymas - eksperimentas iš skruzdėlės dialektikos pagalba ir Mičūrino metodais padaryti bites, iš skruzdelyno pavesti avilį nepavyko!

Rūpintojėlis

PRANCŪZŲ - VOKIEČIŲ SĄJUNGA IR AMERIKIEČIŲ PLANAI

O čia dar augantis išorinis pavojus — Prancūzų-Vokiečių Sąjunga. Čia tai jau nėra amerikiečių *Sensacinga Reklama*, moderninis žmonių akių mulkinimas — čia jau yra kieta realybė. Vienas keliautojas po Rusiją tik grįžęs papasakojo, jog ten visi didžrusiai daugiausia bijosi *Vokiečių;* pastariesiems gi prapuolė, išnyko antras frontas, ir jų susivienijimo priešas yra tik iš *Rytų!* Pasaulio naujoji situacija. O be to, nors daro klaidų amerikiečiai, vis dėl to plaukia po arktikos ledais — ten gi atidaro dešimts tūkstančių kilometrų bolševikų sieną, Dar ir Kinija, kurią nepavyksta Maskvai praryti ir padaryti savo paklusniu *satelitu*. Yra apie ką "tavorščiams susimislyti". Naujokai valstybiniame darbe bolševikai, tiesa, rimčiau studijavę reikalą, negu amerikiečiai (žiūrėk, pav., jų diplomatijos istoriją, kurią jie platina net gimnazijų bigliotekose), bolševikai nesugeba tinkamai veikti, kur gyvenimo reikalavimai išeina iš jiems įkaltų per propagandą modelių — šablonų. Blaškosi. O kaimiečiai ir "Mittelklasse" kelia galvas ir veikia. Įdomus persilaužymo metai. Bet reikia mokytis iš savo darytų klaidų. Lietuviai, tautiečiai, nebūkim strausai. Laikai yra palankesni, negu kaip kas mano. Pabuskit.

VĖLINĖS

"Buvome, kas jūs esate,
Būsite, kas mes esame."

Kaip sena yra žmonija, taip senas yra mirusiųjų kultas, arba, aiškiau sakant, bendravimas ir prisiminimas mirusiųjų.

Įvairiomis progomis mes prisimename savo šeimos mirusius narius, kaimynus, tautai nusipelniusius asmenis ir kitus. Tačiau metuose yra diena, kurioj katalikiškas pasaulis ypatingai pagerbia mirusius ir kiekvienam tą pareigą primena. Tai Vėlinių diena — lapkričio 1-2 d.

Prieš bolševikų okupaciją mūsų tėvynėje Lietuvoje buvo paprotys ne tik melstis už mirusius, bet ir išviršiniai parodyti mirusiems savo prisirišimą ir meilę. Vėlinių išvakarėse puošdavo mirusių kapus rudens gėlėmis ir vakare uždegdavo ant kapų žvakutes. Šviesos prošvaistė siekdavo dangaus skliaustus, o toje paslaptingoj šviesoj gyvieji šešėliai — žmonės eidavo nuo kapo prie kapo.

Aplankę artimųjų kapus, didžiulės minios susirinkdavo prie Nepriklausomybės kovų karių kapų. Čia visus atvykstančius sutikdavo užrašas — "Mes žuvome, kad jūs gyventumėt". Lankytojai eidavo pro vienodų kryžių mišką, tai sustodami maldą sukalbėti, tai ašarą nubraukdavo, peskaitę užrašą... O žvakių, žvakių!.. Kapus papuošė vietos karių dalinys, o žvakes pastatė atsidėkodami gerieji tautiečiai.

Dabar šis gražusis paprotys mūsų tėvynėje okupantų uždraustas. Net kai kurias kapines panaikino, padarę parkus.

Šiandien yra daug naujų kapų supilta nežinomose ir tolimose vietose. Pirmiausia - tai partizanų kapai. Net kovos draugai ne visus atrastų ir atpažintų. Toliau — kapai tolimajame Sibire. Tai nukankintų ar numarintų badu mūsų brolių giminių ir artimųjų paskutinė poilsio vieta. Tų kapų šiandie niekas neaplankys, nepapuoš, neuždegs ant jų žvakučių.

Prisimindami tėvynės nelaimę, Vėlinių dieną susimąstykime, pabendraukim mintimis ir malda su mūsų mirusiais, paprašykim Visagalį suteikti jiems amžinąją ramybę, o mums ir broliams Lietuvoje — ištvermės ir kantrybės.

Vox

NAUJAS POPIEŽIUS JONAS XXIII

Kardinolas Angelo Giuseppe Roncalli, Venecijos patriarkas, 76 metų amžiaus, spalio 29 d.

apie 17,30 val. Romos laiku buvo išrinktas nauju Popiežium, kuris pasivadino Jonu XXIII. Naujasis Popiežius buvo išrinktas po 72 valandų slapto kardinolų posėdžio 12-me balsavime. 18,15 val. Popiežius Jonas XXIII pasirodė šv. Petro bazilikos balkone miniai ir palaimino pasaulį. Po to nuvyko į Sikstinos koplyčią, kur priėmė kardinolų ir kitų Bažnyčios kunigaikščių pagarbos pareiškimus. Be to, tuoj atšaukė audiencijų nutraukimą.

Viso pasaulio spauda šiltai atsiliepia apie naująjį Popiežių Joną XXIII ir daugelio valstybių galvos, jų tarpe ir Argentinos prez. dr. A. Frondizi, pasiuntė sveikinimo telegramas išrinkimo proga.

Šv. Tėvas gimė Sotto il Monte sodžiuje, Bergano provincijoj, ūkininko šeimoje.

Prez. Frondizi lankėsi Paragvajuj

Spalio 29 d. 13,25 val. Aerolineas Argentinas lėktuvu DC-6 iš Buenos Aires miesto aerodromo Argentinos prezidentas dr. A. Frondizi buvo išvykęs oficialiam 3 dienų vizitui į Paragvajų. Jį lydėjo žmona, užsienio reikalų ministeris dr. Carlos A. Florit ir kiti aukšti pareigūnai, viso 31 asmuo. 14,55 val. prez. A. Frondizi atvyko į Asuncion. Vietos aerodrome jį sutiko prez. Stroessner, aukšti valstybės tarnautojai ir išsirikiavusios kariuomenės dalys. Įvyko visa eilė vaišių ir puotų garbei dr. A. Frondizi, kuris buvo apdovanotas aukštu Paragvajaus ordenu. Kelionės išvakarėse buvo susektas Paragvajaus sostinėj Asuncion pasikėsinimas nužudyti Argentinos prezidentą.

Europos įmonės nori investuoti kapitalus Argentinoj

Argentinos ekonominė misija, vadovaujama Pramonės banko pirm. dr. Rogelio Galace, aplankė Prancūziją, Belgiją, Olandiją ir Vakarų Vokietiją, kur buvo pasiūlyta kreditai ir kai kurių pramonės šakų perkėlimas Argentinon labai palankiomis sąlygomis.

Popiežiaus Jono XXIII karūnacija

Lapkričio 4 d. 8.30 val. (Argentinos laiku 4,30 val.) šv. Petro bazilikoj, dalyvaujant 25.000 kviestiems svečiams ir didžiulei žmonių miniai, karūnuojamas išrinktas naujas Popiežius Jonas XXIII, kaip tėvas kunigaikščių ir karalių, viso pasaulio vadas ir Kristaus įpėdinis šioje žemėje.

Kaliniai urano kasyklose

Čekoslovakijos pabėgėliai teigia, kad ten urano kasyklose dirba dar 1.200 kalinių, prižiūrimų rusų.

EKATERINA FURCEVA

Komunizmo Pompadur

Ir Sovietuos kai kada pasidaro liežuvis laisvesnis. Ir taip paskutiniais metais vis daugiau aiškėja raudonosios moralės vaizdas. Tuo labiau įdomu, kai Maskvos komunistai nori sudaryti įspudį, kad jų visos priemonės yra padiktuotos vien rūpesčio dėl geresnio savo piliečių socialinio gerbūvio pakėlimo. Bet tikrumoje — tai žmogiški instiktai ir palinkimai, kurie sovietų politikoje lošia taip pat nemažą rolę, kaip ir kitur.

MOKSLO IR GARBĖS TROŠKIMAS

Ekaterina Aleksejevna Furceva gimė 1910 metais. Jos tėvas buvo gerai uždirbąs tekstilės darbininkas. 18 metų amžiaus jį jau dirbo kaip audėja tame pačiame, valdžios nusavintame fabrike, kur jos tėvas dirbo. Jau tada, trokšdama garbės, įsirašė į Socialistinio Chemijos ir Technikos Instituto vakarinius kursus. Ten bestudijuodama greitai pastebėjo, kad valdžioj pasiekti vadovaujamą vietą yra galima tik su partijos pagalba. Todėl jau 1930 metais ji įstojo į komunistų partiją. Savo garbėtroškos siekimais atitinkančiais partijos linijai, atkreipė partijos vadovaujamųjų asmenų dėmesį, ir kaip "tinkamiausia socializmo atstovę užsienyje", išsiutė ją studijuoti į Kiniją, Japoniją, Prancūziją, Italiją, Australiją ir Vokietiją. Tuo metu ji ištekėjo už vieno užsienių reikalų ministerijos valdininko Nikolai Piotr Firjabin.

ŽINGSNIS PO ŽINGSNIO

Draugė Furceva, bekeliaudama po užsienį, pastebėjo, kad daug įdomesnių ir gyvenimą džiuginančių dalykų yra, kaip studijavimas komunistų partijos istorijos. Bet ji buvo taip pat pakankamai gudri suprasti, kad įvairiuose pareiškimuose ir kalbose apie savo kraštą nepakliūtų į savikritikų eiles. Be to, ji suprato, kad moteriai niekumet nepasiseks pasiekti aukščiausių Sovietų Sąjungos valdančiųjų viršūnių. Todėl ji ir vengė valdančiųjų garbės viršūnes paimti audra.

EKATERINA I KAIRE

Kai ją Stalinas karui pasibaigus apdovanojo aukštais pasižymėjimo ordenais už perorganizavimą Maskvos miesto civilinės administracijos, ji neišnaudojo senstančio diktatoriaus prielankumo, bet pasiliko nuošaly. 1950 metais buvo paskirta Maskvos miesto komiteto 1-ja sekretore ir Aukščiausio Sovieto nare. Stalinui mirus, viskas pasikeitė. Ekaterina Aleksejevna, įvertindama savo draugo Nikitos padėtį, suprato, kad jau yra pribrendęs laikas su juo tarnybinius ryšius sudaryti. Ji padarė didelį šuolį į priekį, tapdama komunistų partijos prezidiumo nare. Kruščiovas partinėse oficialiose demostracijose jai suteikė garbės vietą savo kairėje. Jo dešinėje pirmaisiais jo valdymo metais stovėjo dar Bulganinas, kaip ministeris pirmininkas. 1954 metais, paskyrus ją Maskvos Sovieto pirmąja sekretore, visi trys — Kruščiovas, Bulganinas ir Furceva, padarė Kinijos Mao-Tse-Tungui vizitą, kuo oficialiai buvo patvirtintas jos įsiveržimas į Kremliaus didžiųjų eiles.

EKATERINA III

Paprastas stebėtojas bergždžiai ieškos ypatingo draugės Furcevos patrauklumo, kuris Nikitą Kriuščiovą žavi. Pirmojo k. p. sekretoriaus ir ministerio pirmininko pavydumas yra tapęs patarle. Kadangi Furceva pažįsta šiuos Kruščiovo jausmus ir sugeba juos savo politiniams tikslams panaudoti, todėl paskutiniais metais jai buvo duotas Ekaterinos III arba "Raudonosios Ekaterinos" vardas. Pirmąja savo jėgos gale ji laimėjo prieš Molotovą. Pradžioje ji norėjo su juo sudaryti nepuolimo sutartį. Bet sena lapė permatė Furcevos intrigas. Be to, Molotovas nebuvo iš tų vyrų pareigūnų, kuris duotųs mindžioja mas moteriškų šliurių. Jam pakako jau to, kad ilgą laiką jis išstovėjo gruziniško diktatoriaus batų šešėlyje. Molotovas pasitraukė nuo Raudonosios Ekaterinos. Furceva nutarė jį, kiek galint greičiau, pašalinti iš Kremliaus ir tam tikslui gudriai paruošė jo puolimą.

Kitaip reikalai susitvarkė su Šepilovu. Šis aukšto ūgio ir gražiai nuaugęs vyras pasidavė Furcevos vylingam moteriškumui. Kai jis Maskvos Sovieto I-mosios sekretorės namus aplakydavo, neapseidavo vien platoniška meile. Be abejo, jos pagalba jis galėjo pasiekti brizgančią karjerą, jei Furceva būtų įsitikinusi, kad jis prie savo didelio išsilavinimo turi pakankamai kietumo ir brutalumo, kuris, kaip Stalino įpedinį, būtų reprezentavęs. Pagrindinai ištyrusi, priėjo išvados, kad Kruščiovas kovoje dėl valdžios yra patikimesnis partneris. Ji nusprendė paaukoti Šepilovą, kuris turėjo sudarvti laiptų pakopą į siekiamą valdžios viršūnę.

PASAULIO LIETUVIAI

JUNGT. AMER. VALST.

RUDŽIO KANDIDATŪRA ĮREGISTRUOTA

Inž. Antanas Rudis, gavęs reikiamą parašų skaičių, įregistravo savo kandidatūrą rinkimams į Kongresą iš trečio distrito. Ant. Rudis turi 47 m. amžiaus, yra bendrovės prezidentas, veiklus Amerikos lietuvis.

▪ *Laisvės Kovų Muziejaus* skyrius įsteigtas prie Čiurlionio galerijos Chicagoje. Jis susideda iš trijų dalių: Lietuva iki 1918 m., nepriklausomybės laikotarpis ir okupacijų laikas. Muziejaus skyriui vadovauja P. Šeštakauskas. Skyrių numatoma atidaryti kariuomenės šventės proga.

KANADA

STUDENTŲ STUDIJŲ DIENOS MONTREALYJE

Kanados Lietuvių Studentų sąjungos Montrealio skyrius š. m. spalio mėn. 3, 4 ir 5 dienomis suruošė stud. dienas ir Kanados — Amerikos liet. studentų susiartinimo šventę Montrealyje.

BRAZILIJA

Min. F. Meierio sukaktis

Dr. Frikas Meieris gimė 1893 m. liepos mėnesio 16 d. Klaipėdoje, kur išėjo pradžios ir vid. mokslus. Studijavo Heidelbergo, Muencheno ir Strasburgo universitetuose. Baigęs du fakultetu —teisių ir filosofijos— apgynė savo disertacijas aukščiausiu pagyrimo laipsniu ir gavo teisių ir filosofijos daktaro titulą. 1920 m. dr. F. Meieris grįžtą į gimtąją Klaipėdą. Po 1923 m. sukilimo vyksta kaip lietuvių delegacijos narys, kartu su Martynu Jankum ir kitais į Paryžių ir Ženevą Klaipėdos statuto reikalu. Nuo 1925 m., tuometinio gubernatoriaus J. Budrio pakviestas, dirba Klaipėdos Gubernatūroje kaip juriskonsultas ištisą 10 metų. Tuo laiku dr. F. Meierio dėka buvo apginta daug svarbių Lietuvai bylų. Dr. Meieris apie 10 metų buvo Ispanijos konsulu Lietuvai, be to, dirbo Klaipėdos Žemės Banke kaip juriskonsultas. 1936 m. gubernatoriaus A. Merkio pageidavimu išvyko į Lotynų Ameriką studijuoti tiesioginio susisiekimo su Klaipėdą. Aplankius Argentiną, Urugvajų, prasidėjęs karas užklupo dr. Meierį Brazilijoje. Pravažiuodamas pro Rio de Janeirą (pakeliui į JAV) prezidentas Smetona, kurį Brazilijos vyriausybė sutiko su visa valstybės galvai derama pagarba, paskyrė dr. Meierį Lietuvos atstovu.

Šalia grynai oficialinių reikalų dr. Meieris kreipė daug dėmesio į Lietuvos propagandą. Jis savo lėšomis yra išleidęs keletą knygų, k. a.. Portugalų-lietuvių k. žodynėlį (atvykstantiems DP), "O BALTICO" — knygą apie tris Baltijos respublikas, "LITUANIA ILUSTRADA", puikiai ilustruotą knygą su informacijomis apie Lietuvą, kurios buvo išleistos dvi laidos, kadangi labai greit pritrūko — toks buvo didelis ja susidomėjimas. Pereitais metais dr. Meieris pasiutė savo lėšomis į JAV sekretorių Petrą Babicką, kur pastarasis išleido puošnią, gausiai paveikštuotą, knygą apie Lietuvą trimis kalbomis — anglų, ispanų ir lietuvių - "GRAŽIOJI LIETUVA". Ji buvo skirta svetimtaučiams, paminint Lietuvos Nepriklausomybės 40 metų sukaktį. Ministeris Meieris rėmė kiekvieną lietuvišką reikalą, organizacija ar paskirą asmenį, jei tik iš to buvo garbės ar naudos Lietuvai.

Dr. Meieris, palaikydamas artimus ryšius su diplomatais, labai daug yra padaręs Lietuvos laisvės reikalui. Neseniai įvykurios Rio de Janeire 47 Tarptautinės Interparlamentinė konferencijos proga jis užtvindė notomis Lietuvos reikalu ne tik Brazilijos užsienių reikalų ministeriją, bet ir užsienio delegatus. Dr. Meieris puikiai kalba angliškai, prancūziškai, vokiškai, ispaniškai, portugališkai ir, žinoma, lietuviškai. Jis, kaip ir jo šeima (žmona ir duktė) yra praktikuojantieji katalikai. Sūnus (Lietuvos, Anglijos ir Brazilijos aeroklubų narys), yra žuvęs kaip Britų aviacijos lakūnas kovoje prieš nacių Vokietiją. Tesuteikia Dievas ministeriui Meieriui sveikatos ir toliau garbingai ir veiksmingai atstovauto Lietuvą. Ilgiausių Metų!

Okupuotoje LIETUVOJE

Serga vėl "buržuazinio nacionalizmo" liga

(E) *Vėl prieš "buržuazinius nacionalistus"* — Paskutiniame Lietuvos kp centro komiteto plenumo pasėdyje p-sis sekretorius A. Sniečkus ir vėl smarkiai pasisakė prieš "buržuazinius nacionalistus". Partija, girdi, skirianti didelį dėmesį kovai prieš burž. nacionalizmo ir revizionizmo pasireiškimus, kurie "vis dar pasitaiko". Ir J. Žiugžda pasisakė prieš "ideologinę diversiją". Užsienio buržuaziniai nacionalistinei propagandai reikią duoti "griežtą atkirtį". Siūlo leisti užsieniams specialius leidinius apie "tarybinius pasiekimus", tai girdi, suvaidintų nemažą vaidmenį kovojant prieš "buržuazinių nacionalistų skleidžiamus melus" ir pan. Ir J. Banaitis (Kultūros ministeris) siūlė "nesutaikomai kovoto prieš buržuazinės ideologijos pasireiškimus".

(E) *Ventos upėje nyksta žuvys*, skundžiasi "Tiesoje" Kuršėnų rajono gamtos apsaugos komiteto žuvų apsaugos sekcijos pirmininkas Norgėla. Pavenčių cukraus fabrikas kasmet suleidžiąs į Ventą nuodingų vandenų. Už tai fabrikas kiekvienais metais mokąs nemažas pabaudas, bet vis dar neprisiruošiąs įrengti valomuosius prietaisus. Ventos upės vaga net 15 km ruože matosi išsprogusios žuvys.

(E) *Vilniaus muzikos mokyklos sienos* pradėtos statyti prieš trejetą metų, tačiau iki šiol jos tebestovi be stogo.

(E) *"Amerikos Balso" lietuviškų transliacijų reikalu*, be VLIKo, ALTos ir kitų veiksnių, darė žygių ir PLB Vokietijos krašto valdyba, pasiųsdama anglų kalba laišką JAV prezidentui Eisenhoweriui, išdėstydama argumentus, dėl kurių radijo programos likvidavimas Miunchene yra pakenkęs pavergtųjų tautų interesams ir gali tik pasitarnauti Maskvai.

(E) *Per laikraščius ieško savanorių į Kazachstaną.* Vilniaus "Tiesos" spalio 3 d. numeryje įdėtas "Vilniaus grūdų paruošų gamyklų valdybos" skelbimas, kad ieškoma darbininkų (vyrų ir moterų) trims mėnesiams derliaus nuėmimui Šiaurės Kazachstane. Apmokamos kelionės į abi pusės, išduodami dienpinigiai ir avansas. Pats darbas apmokamas pagal išdirbį.

(E) *Prie "revizionizmą" aiškina net provincijoje.* Revizionistinės tendencijos Lietuvos komunistams, matyti, tiek daug rūpesčio kelia, kad į provinciją siunčiamos propagandininkų grupės kaimiečiams aiškinti, kas yra revizionizmas ir kaip nuo jo apsisaugoti.

(E) *Nelaukdami partijos suvažiavimo sudarinėja naujuosius planus.* Nors visasąjunginės kp suvažiavimas bus tik sausio 27 d., Liaudies ūkio taryba jau dabar nustatinėja normas, kurias Lietuvos įmonėms teks išpildyti naujojo septynmečio plano laikotarpy. Tai aiškėja iš kai kurių pranešimų apie gamybos eigą įvairiose stambesnėse įmonėse.

(E) *Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba pasiskirstė* pareigomis. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba savo 1958 m. rugsėjo mėnesio 22-27 d. d. posėdyje pasiskirstė pareigomis šitaip:

Pirmininkas Jonas Matulionis; Vicepirmininkas, Vytautas Meilus; Kultūros Tarybos pirmininkas, *Juozas Kralikauskas*; Iždininkas, *Dr. Juozas Sungaila*; Sekretorius, *Kęstutis Grigaitis.*

Vadyba PLB Seimo yra išrinkta penkeriems metams. Valdyba padarė nutarimą, kad pareigomis pasiskirstoma kas metai.

Valdybos būstinės adresas: J. Matulionis, 121 Beatrice St., Toronto, Ont., Canada.

Literatūros Nobelio premiją gavo B. Pasternakas

Švedijos literatūros akademija literatūros Nobelio premiją — 41.250 dolerių suteikė Sovietų rašytojui Borisui Pasternakui už išspausdintą Italijoj ir vėliau pakartotą įvairiomis kalbomis kitose valstybėse novelę "Daktaras Živagas". Rankraštis slaptai buvo išsiustas užsienin. Gavęs premiją, B. Pasternakas buvo pasmerktas kaip išdavikas, išmestas iš rašytojų sindikato ir nustojo bet kokių privilegijų Sovietų S-goj. Šiuo tarpu rašytojas gyvena arti Maskvos, ir jo namas yra policijos saugomas. Paskutinėmis žiniomis B. Pasternakas buvo priverstas Nobelio premijos atsisakyti.

Tai štai, kaip pagerbia Sovietų S-ga didžiuosius žmones!

Naujas Čilės prezidentas

Lapkričio 3 d. perima valdžią naujas Čilės išrinktasis prezidentas inž. Jorge Alessandri.

Nuskendo Argentinos karo laivas

Nuo š. m. 15 d. nebeturima jokių žinių apie karo transporto laivą "Guarani", kuris laikomas nuskendęs su visa 38 žmonių įgula. Laivas vyko iš Ushuaia uosto į vieną Antartidos kar. bazę paremti vieno susirgusio jūrininko pervežimą. Užklupus didelei audrai, po trumpo pavojaus signalo radiju, dingo.

Argentinos ir Čilės lėktuvams ir laivams ieškant, Flanklin įtankoje prie Isla de los Estados rasta keletą laivo lentų, viena iš jų su įrašu "Guarani". Anksčiau netoli tos vietos buvo rasta didelė alyvos dėmė jūroje. Ieškojimas dar tęsiamas, nors atrasti gyvų jūrininkų, viltis kas kart mažėja.

Vilniaus vyskupas valdo

Asociated Press pranešimu, vienintelė Maskvos katalikų bažnyčia yra Vilniaus vyskupo jurisdikcijoj.

IŠ LIETUVOS POGRINDŽIO Į SIBIRĄ IR ATGAL

(Tęsinys iš praeito nr.)

Sunku dabar atmintyje surasti nors viena dieną, kurią būtų kas nors neįvykę. Kiekvieną dieną ateidavo vis nauja žinia ir vis bloga žinia. Marijampolėje nušovė gatvėje žmogų. Gižuose šovė gatvėje žmogų. Gižuose ties bažnyčia guli šešių partizanų lavonai. Pereitą naktį suėmė tą ir tą. Prie miesto rusai moterį išprievartavo ir t. t. Tai buvo kasdieninės naujienos anuometinėje Lietuvoje.

Lietuviškas pogrindis ir komunistinės provokacijos

Pogrindis buvo stiprus. Kaimuose čekistai drįsdavo tik dienos metu pasirodyti ir tai ne visur, o naktimis įtaisydavo kulkosvaidžių lizdus miestui apsaugoti.

Labai gausi ir įvairi buvo *lietuvių pogrindinė spauda*: laikraštėliai, atsišaukimai, įvairios brošiūrėlės, karikatūros. Viskas buvo plačiai platinama ir Lietuvoje nėra to gyventojo, ypač kaime, kuris nebūtų skaitęs pogrindinės spaudos leidinių. Daug kas tą slaptą spaudą gaudavo reguliariai.

Komunistai leisdavo ir savo *provokacinę spauda*, kurios tikslas buvo išaiškinti pogrindžio grupes. Jie steigdavo ir provokacinius būrius ir stengdavosi kiek galima daugiau gyventojų prikalbėti į juos. Kai tikriesiems partizanams pavykdavo tokią grupę išaiškinti, saugumas pasiskubindavo užverbuotuosius suimti, nuteisti ir išsiųsti į Sibirą. Juk Risujai nuolat reikia vergų "komunizmo statybai".

Klaipėdoje buvo speciali grupė, kuri kalbindavo gyventojus ypač jaunimą, *bėgti į Švediją*. Suradę reikiamą skaičių, jie dar suvaidindavo tokią komediją: Laivas su "pabėgėliais" nakčia išplaukia į jūrą, ten juos "pastebi" saugumas, užpuola ir visus suima. Vargšai kiti net į prievartos darbų stovyklas nuvežti vis dar nežinojo, kad jie buvo provokacijos aukos.

Kartais čekistai eidavo per kaimus *užsimaskavę partizanais* ir stengdavosi provokuoti gyventojus. Teigiamų jiems rezultatų pasitaikydavo retai, nes dauguma pažinojo savo vyrus. Užklupę partizanus kur nors bunkeryje ar pas gyventojus, čekistai elgdavosi tiesiog žvėriškai. Mušdavo ir kankindavo be jokio pasigailėjimo. 1949 m. netoli Marijampolės saugumiečiai sušaudė visą šeimą todėl, kad, pasinaudojant tos sodybos priedanga, pavyko čekistų persekiojamam partizanui pabėgti. Visai neseniai viename Lietuvos mieste, buvusio saugumo kieme, darbininkai, kasdami duobę, vos per viena kastuvą nuėmę žemę rado lavonus vyrų, moterų. Rado moteriškų plaukų, drabužių liekanų, apavo. Bolševikiniai saugumiečiai prigrasino tylėti ir niekam apie tai nepasakoti. O kiek tokių nežinomų kapų Lietuvoje! Šimtai. Nekalbant apie tokias vietoves, kaip Paneriai. O kiek Sibire tokių vietų! Reikia pastebėti, kad tokiuose kiemuose netik partizanai užkasti, bet ir daug tardomųjų, kurie kankinimų neišlaikė.

Sprogdino paminklus, tyčiojosi iš mūsų praeities

1950 metais bolševikai Kaune, prie Karo muziejaus, susprogdino laisvės paminklą ir Nežinomo kareivio kapą, pašalino medinius kryžius prie muziejaus; nebėra senoje vietoje ir Dariaus ir Girėno karstų. Nuėmė kryžius nuo Trijų kryžių kalno Vilniuje, Kristaus statulą nuo Katedros. Susprogdino Nepriklausomybės paminklą Biržuose. Panaikino įrašą memorialinėje lentoje Maironiui bažnyčioje Kaune prie Aleksoto kalno. Komunistai per kiekvienas Vėlines išdrasko lietuvių karių kapų papuošimus. Tokių ir panašių reiškinių daug.

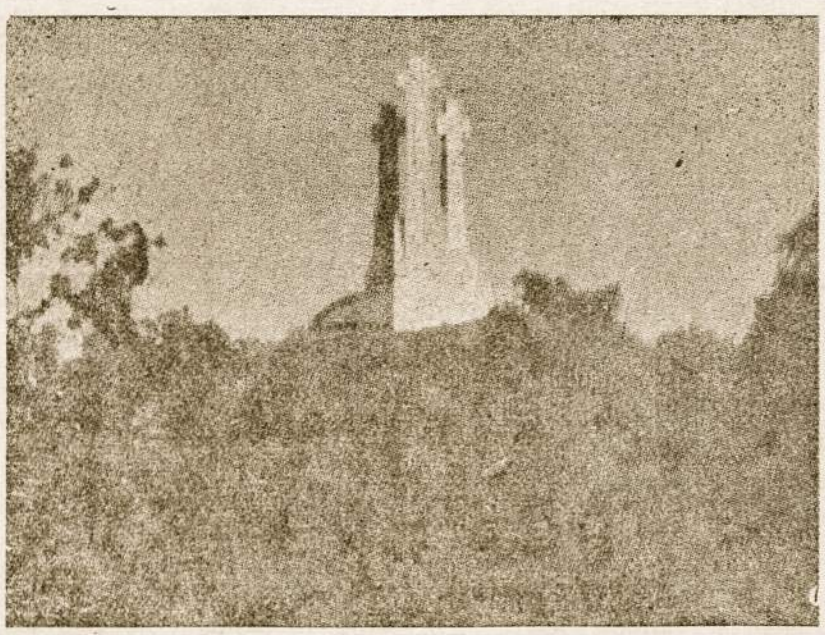

Suniekintas Trijų Kryžių kalnas Vilniuje

Vienas kalbininkas ruošė žodyną. Pas jį apsilanko saugumiestis ir reikalauja autoriaus teisėmis pasidalinti pusiau, t. y. žodyną išleisti kalbininko ir saugumiečio vardais (na, ir honorarais pasidalinti). Kalbininkas tai padaryti atsisakė ir neilgai trukus jis atsidūrė — Sibire.

Išsigalvodavo saugumiečiai ir kitokių išdaigų. Patiko jiems kuri nors moteris, pasiūlydavo jai mesti savo vyrą ir gyventi su rusu. O kai šioji atkakliai nesutinka, sudaro vyrui dirbtiną bylą ir išsiunčia jį į Sibirą. Bet rusai apsivildavo, net ir tokiomis apystovomis lietuvės nesutikdavo gyventi su saugumiečiu.

Kaip tyčiojamasi iš praeities, matytis iš tokio atsitikimo: Mokytoja nubaudė už tai, kad jis mokykloje turėjo pasikabinęs Vytauto Didžiojo paveikslą.

Kaip saugumiečiai į kolchozus varė

Be abejo daug kam teko girdėti apie "masinį aiškinamąjį darbą" Lietuvoje ryšium su bolševikų pastangomis suvaryti ūkininkus į kolchozus. Kai ūkininkai savo noru nenorėjo stoti į kolchozus, kompartija ir sovietinė valdžia pradėjo "masinį aiškinimą". Saugumiečiai, kelių agitatorių lydimi, atvyksta į kaimą, sušaukia gyventojus į mokyklą ir priiminėja "laisvanoriškus" pasižadėjimus stoti į kolchozą. Visų pirma skaito paskaitą apie tarybinės sistemos pranašumą prieš "kapitalistinę", apie didžiosios komunistų partijos, "visų pergalių įkvėpėjos ir organizatorės rūpinimasi liaudies gerove", o asmeniškai ir ragina įstoti į kolchozą. Vargu ar leista jau kam nors pareikšti abejones, jei tuo pat metu aplink mokyklą vaikščioja ginkluoti saugumiečiai...

Nuo nepasirašymo iki Sibiro kelias netolimas.

Ištremtųjų į Sibirą turtą paprastai konfiskuodavo, o ūkininko trobėsius, jei juose kas nors neapgyvendinamas, pamažu sugriaudavo ir medžiagą panaudodavo kurui... Net ir iš Sibiro grįžęs toks žmogus neberas savo gimtinės namelių.

Taip prasidėjo mano kelias į Sibirą

Grįžęs iš Sibiro ir atvykęs į Vakarus tautietis "Eltos Informacijoms" pasakoja:

"Vieną gražią dieną "geras draugas" nuvedė mane į slaptą saugumo būstinę. Vos atidaręs duris pamačiau pistoleto vamzdį ir kažkas sušuko "Rankas aukštyn". Taip prasidėjo mano kelias į Sibirą.

Suimtąjį pirmiausia "apdirba" operatyvinis skyrius. Palaužo rankas ir šonkaulius. Laužo rankų pirštus, pirštus spaudžia tarp durų, muša per sprandą ir galvą (kiti nuo to apanka, apkursta). Muša ant nuogų pečių uždėję šlapią maišą. Duoda pavalgyti sūrių silkių, o po to neduoda vandens atsigerti. Lašina ant galvos šaltą vandenį, lašą po lašo. Kai kada ir kojų padus padegina.

LIETUVIŲ CENTRO JAUNIMO VEIKLA

Lietuvių Centro Jaunimas, susibūręs į didesnį jaunimo vienetą ir pasiskirstęs į penkias sekretarijas, drauge su Centro Valdyba yra užsimojęs įvykdyti didesnius darbus pavasario bei vasaros sezone.

Lietuvių Centro Jaunimas pasižymi savo energinga bei kultūringa veikla įvairiose tautinio darbo srityse.

Esame tikri, kad Centro Jaunimas veržiasi į platesnius darbo dirvonus ir, susicementavęs lietuviškais idealais, lengviau galės kopti į jų viršunes.

Turime išlaikyti savo jaunose sielose tą brangųjį lietuvišką žodį, per kurį pažinsime ne tik savo tėvelius. bet ir mūsų tolimą ir pavergtą žemę Lietuvą.

Taigi, kviečiame visas seses ir brolius lietuvius atbusti ir stoti į mūsų eiles kas su patarimais, kas su lietuvišku menu. Įsilieję į Lietuvių Centro Jaunimo eiles, galėsime arčiau kitus geriau pažinti ir tapti lyg broliai.

Reikia stengtis, kad čia gimęs lietuviškas jaunimas nežūtų svetimoje įtakoje, o su pasididžiavimu galėtų jaustis nė kiek blogesnis už kitus steivius.

Brangi sese ir broli lietuvi! Įsidėk į savo sielą šį tyrą ir nuoširdų šauksmą ir kreipkis į Centro Jaunimą arba į Komisijos Valdybą, kuri su malonumu nurodys jums susiartinimo su mumis ryšio kelią.

Juk esame visi garbingos Lietuvos vaikai!

Vaidilutė

ŠVENTAS KAZIMIERAS

ŠV. STEPONO SOSTO VILIONĖ

Šv. Kazimieras pataikė gimti ir paūgėti tuo metu, kai Europoje išsiskėtė ir susivaržė dvi pačios stambiosios *dinastijos*: Gediminaičių ir Habsburgų — geležinio vilko ir plėšrių vanagų. Jų sąlyčio vieta buvo gediminaičio Kazimiero ir habsburgaitės Elzbietos valdoma Krokuva. Vienose Kazimiero rankose tada buvo visa Lenkija ir Lietuva — kolosalinė valstybė, pati žymiausia Rytų Europoje. Jei kada stūgavo geležinis vilkas, tai dabar jis toliausiai turėjo būti girdimas: gausi Kazimiero šeima plačiai skėtėsi į svetimus kraštus, nešdama su savim dinastijos vardą ir vis raizgiau susiliesdama su Habsburgais. O tie buvo jau nusileidę nuo vanagiškų Alpių papėdžių ir įsismaginę kurti valstybę, kurioje saulė nenusileistų. Abi dinastijos susivaržė dėl Vengrijos bei Čekijos palikimo, ir tose jų galynėse lėmė ne tiek aštrus kalavijas, kiek auksinis *vedybų žiedas*.

Ta matrimonialinė politika tiek pat sena, kaip ir karalių sostai. Jos neatsisakė nei Kazimieras su Elzbieta, stengdamieji turėti daug žentų ir marčių, kaip kad daug jie supo lopšių.

Kazimieras su Elzbieta valdė dar tik pradžioje šių rungčių — tos jungtuvinės kovos. Šv. Kazimieras buvo abiejų varžovų giminystės vaisius ir sankabos žiedas, o tėvai panoro iš sūnaus nukaldinti kovos įnagį ir laimėti juo Vengrijos sostą. Jauno dar karalaičio laukė karališkas vainikas ir politinės vedybos, o jis mieliau gūždavosi prie motinos, negalėdamas nesijaudinęs prisiminti Kristaus erškėčių vainiko.

Jau trylika metų Kazimieras buvo stiepęsis ir lygiai tiek pat laiko vengras Motiejus Korvinas sėdėjo *šv. Stepono soste*. Sostas tas neperseniausiai dar priklausęs karalienės Elzbietos tėvui — habsburgui Albrechtui II (1439). Karalienė panūdo įgyti jį savo sūnui Kazimierui, kad karališkas skeptras, Šv. Stepono rankų laikytas, netektų vėl habsburgams. Be to, ir lenkų ponų godulys tykojo Vengrijos žemės, primindamas savo senas "teises" į tą karalaitės Jadvygos — pirmosios Jogailos žmonos gimtąjį kraštą. Parinkti buvo ponai patarėjai, sutelktas geras samdinių būrys, paskirti žygio vadai, ir visa ta karinė išvyka patraukė vengrų šalin (1471). Ji skubėjo padėti nepatenkintiems išengti Motiejų ir įsodinti Kazimierą. Naujo "pretendento" gyslose kaito lietuviškas ir germaniškas kraujas, o karalium jis turėjęs būti vengrų!

Menkai paruošta ir neaprūpinta, neatlyginama kariuomenė pabiro. Kazimieras grįžo nevainikuotas ir, sako, gailiai apsiverkęs dėl tokios negarbės. Kas mėgsta supasakintus šventųjų gyvenimus, taria, jog ta nesekmė taip jį paveikusi, kad jis raudodamas visam amžiui išsižadėjęs karališko vainiko.

Nuošiol jis niekada nebesidėjo karo žygio "šarvų". Ta pirma karinė ekspedicija, nesavaranki ir nenusisekusi buvo kartu ir paskutinė. Negavęs atsisėsti Vengrijos sostan, jis kito tokio nebesurado ir neieškojo. Tas išvadavo jį iš dinastinių rungčių ir sunkiai aplenkiamų vedybų. Šv. Stepono dėvėtas vainikas ne jam buvo skirtas.

Tikrai jo motinos troškimas tuo nebuvo nuramintas. Atkakli ir veržli ji ieškojo sosto.

VALDOVO KASDIENOS RŪPESČIUOSE

Visai atitolti nuo valstybės reikalų šv. Kazimieras vis dėlto negalėjo. Jo broliui Vladislovui užsėdus Čekijos sostą, jis liko namie vyriausias sūnus ir sosto įpėdinis. Krokuvoje brendo toliau, vyriškėjo ir kaskart labiau įsijungdavo į Lenkijos ir Lietuvos *administraciją*. Norėdamas ar nerorėdamas turėjo padėti savo tėvui ir jį net pavaduoti.

Menkos ano meto žinios, ir ne visos surankiotos, aiškiau nenusako, kaip šv. Kazimieras *triūsė šalia savo tėvo*. Darbo turėjo būti nemažai, raizgaus ir piktaus. Karaliaus valdžia vis labiau buvo murkdoma stiprėjančio aristokratijos sąjūdžio, kuris plukdė su savim nesandorą, aistras ir barnius. Didieji lenkų ponai norėjo patys vairuoti kraštą, gniuždė karalių ir primetinėjo jam savo nusistatymą. Mažieji neužsileisdami išsikovojo seimelius ir didesnes privilegijas. Ponų seimuose karalius tampomas už skvernų ir alsinamas smulkių šlėktos įnorių. Jis kantriai pakęsdavo ponus, ramiai išklausydavo tarškių kalbų, o dažniausia vis savaip padarydavo. Šv. Kazimierą dėlto ne kartą galėjo nuskausti atbodūs priekaištai dėl tariamai nevalingos ir pertaikios tėvo politikos. Senasis Kazimieras iš tikrųjų mėgo taiką ją didžiojoje savo valstybėje, bet jis gausiai turėjo ir neapeinamų rūpesčių. Aplink valstybę jau telkėsi nerimas — grėsmė žiopčiojo iš anapus — rusai iš Maskvos, nuo Juodamario krašto sklido totorių ir nebičiuliškas klegesys. Visi tie negandai suseidavo į Krokuvą, kaupėsi apie tėvą ir sūnų — du Kazimierus, kurių vienas antram turėjo padėdinėti. Jaunasis Kazimieras, neapseinamas tėvo *pavaduotojas*, buvo nužiūrėtas ir pratinamas pakeisti tėvą. Jis nekartą drauge su karaliumi priiminėjo užsienio pa-

JONAS MIŠKINIS

MOTINA IR VAIKAS

Neribota motinos meilė savo vaikui eina iš vien su pasiaukojimu, savęs išsižadėjimu, atsidavimu. Nėra pasaulyje skausmo, kurio motina nesutiktų iškentėti, nėra vargo, kuriojo negalėtų paliesti, kad tik jos vaikui būtų gera. Vaikas motinai brangesnis už gyvybę. Toks didelis jausmas, iš meilės savajam vaikui siekia toliau: jis gali apimti ne tik savo kraujo, bet ir svetimus vaikus, kitus žmones, net abstrakčias idėjas, jis norėtų išgydyti viso pasaulio žaizdas. Tokia didi, siekianti dievybės meilė vadinama *motiniškoji meilė*, kuri gydo, globoja, kelia. Toji meilė tik duoda, nieko neprašydama sau. "Ji myli ir yra švelni", sako Vydūnas.

Mes esame laikai

Iš tikrųjų niekas, kaip motina, negali įžvelgti į savo pagimdytojų sielas; niekas nesugebės surasti vaikuose netikusių palinkimų, juos taisyti ir valią lenkti į gerą: motina gi natūraliaus instinkto vedama tai sugeba. Prie to ji prideda visą savo sielą ir širdį. Gerai viena motina išsitarė: "Mes esame laikai; kokios mes, tokie ir laikai." Iš tikrųjų motinos gali duoti laikui charakterį. Taigi priaugančiai kartai motina yra viskas. Rašytojas H. Šilgenas sako, kad jaunimas be tikros motinos meilės yra tartum pavasaris be saulės spindulių.

Be gražių žodžių ir audringų pabarimų, motina moka įkvėpti tai, ko ji nori. Visas dorybes, kurias skelbia mokslininkai ir pamokslininkai, tik motina įteisinti gali. Tad ir tėvynės meilės dorybę ugdant, reikėtų nepamiršti tikrojo kelio.

Lietuvos vaidmuo

Tie lietuvių išeivių vaikai, kurie laiko save lietuviais, kurie taip romantiškai įsivaizduoja Lietuvą, o visai joje nėra buvę, yra liudytojai to vaidmens, kurį šioje srityje teikia motina. Mes visi žinom, kokį vaidmenį suvaidino lietuvybės išlaikyme šiaudinės pastogės lietuvė motina. Negana to, mūsų tauta dar daug tikisi didvyrių turėti iš motinėlių sengalvėlių. Kad tik jaunosios motinos sektų sengalvėlių pavyzdžiu!

Lietuvės motinos iš senovės garsėjo savo giliu tikėjimu, kilniu orumu. Kuo gi kitu galėtume išaiškinti, kad mūsų senosios motulės, vos iš maldaknygės mokėjusios paskaityti, sugebėjo išauklėti tiek narsių didvyrių, tiek kilnių garbingų vyrų, kurie privedė mūsų kartą prie Nepriklausomybės.

Tautiniai uždaviniai

Dėl motinos didelės reikšmės šeimai kalbėti plačiau čia netenka, nes tatai kiekvienam žinoma ir asmeniškai patirta. Norėtųsi tik kiek plačiau priminti tai, ką būtent, lietuvė motina yra tiesioginiai ar netiesioginiai davusi tautiniam lietuvių atgimimui, ir ko iš jos pageidauja dabartis ir ateities tautiniai uždaviniai. Gili savo gimtojo krašto meilė, branginimas savos lietuviškos kalbos, kas tai ryšku lietuvio būde, nepalaužė jo net sunkiausios priespaudos metų, kai už lietuviškąjį rašto žodį gresė ir dabar gresia lietuviui-eiti ištrėmimas ir kalėjimas, o vienok išvedė lietuvių tautą savarankiškan gyveniman. Tai nebuvo tik atsitiktinumas laiko aplinkybių reiškinys, tai buvo sąmoningas ir ryžtingas tautos siekimas. Jis tegalėjo gimti tik iš tų žmonių, kurie turėjo motinų įdiegtą tautinio jausmo kibirkštėlę.

Šeimyninės laimės džiaugsmas

Nesvarbu, kad jis tas jausmas, gal ir nebuvo sąmoningas ir suprantamas, kaip kad dabar įvairiomis filosofinėmis sąvokomis nusakoma, bet svarbu, kad jis buvo išsaugotas su motinos krauju ir pienu, jos žodžiu ir pavyzdžiu vaikui įdiegtas.

Lietuvių tautai šiuo metu tenka gyventi kritišką buitį ir tragiškose aplinkybėse, ir kai esama padėtis reikalauja didelio visų dvasinių ir fizinių jėgų įtempimo. Ir tokia padėtis gali trukti gana ilgą, net kelių kartų laikotarpį. Tačiau šitas jėgų įtempimas ilgainiui turės išaugti į tvirtą ir atsparų lietuvio būdą. Todėl tautos dvasinių ir fizinių jėgų ugdyme motina turės lemiančios reikšmės. Gyvenimo momentas, ypač gyvenančių tremtyje, reikalauja turėti tinkamų motinų ir uždeda joms labai svarbių pareigų lietuvybės ugdyme.

Lietuvės motinos užduotis

Turint galvoje didžiąją lietuvių tautos užduotį — laisvės atgavimą, iškyla prieš akis konkretus klausimas, ką konkrečiai motina šiame darbe turi parodyti ir ko iš jos norėtų tikėtis lietuvių tauta? Jos užduotis beveik tokia pat, kaip anos knygnešių laikų lietuvės motinos: išmokyti savo vaikus lietuvių kalbos, giliai įskiepyti savo gimtojo krašto meilę. Lietuvių gi pagrindiniai lietuviškumo bruožai, kaip lietuvių kalba, papročiai, lietuviškos dainos tik motinų dėka tegali išlikti jaunoje kartoje, juo labiau, kai jaunieji auga ir bręsta svetimoj aplinkoj, kuri palaipsniui stengiasi jaunimą suniveliuoti... Jauno lietuvio savybes reikia ugdyti nuo mažens ir tatai tepajėgs padaryti tik susipratusi lietuvė motina - auklėtoja.

VIENI APIE KITUS

Vyrai apie moteris:

Jei nori moterį tikrai pažinti, tai nebūtina ją apkabinti. Daug geriau ją pažinsi, jeigu stiklą raudono vyno išliesi ant jos naujos suknelės, ar jos akyse pagirsi jos konkurentę. Tada ji parodys tikrą savo veidą.

Moterys apie vyrus:

Vyrai pasirodo visai kitoki nei moterys, kai jie pasigeria.

Vyrų posėdžiavimas visuomeniniais reikalas reiškia susitikimą vyrų, kurie nieko negali padaryti, bet kurie tik drauge susirinkę prieina išvadą, kad padaryti jie nieko negali.

MĖSOS PARUOŠIMAS

Mėsą parsinešus namo, tuojau išimti iš popierio. Padėti į emaliuotą ar molinį indą ir pastatyti šaldytuve. Mėsą prieš gaminant negalima plauti, nes dalis vertingų sulčių išsiplaus. Reikia nušluostyti drėgnu šluostuku.

Prieš gaminant kepenis reikia jas išmirkyti šaltame piene ar vandeny 30 - 60 min.

Kepant ar verdant mėsą negalima subadyti — prarasi sultis. Verdant mėsą reikia dėti į verdantį vandenį, kad paviršius greičiau susitrauktų - sultys pasilieka mėsoje, kai paviršius susitraukia sumažinti karštį ir virti ant lengvos ugnies, tada mėsa yra skoninga ir minkšta. Verdant kaulus sriubai dėti į šaltą vandenį. Kaitinant pamažu iki užvirimo — daugiau sulčių išeis į vandenį. Kepant mėsą - krosnis 180-200 laipsnių C. Prie šios temperatūros mėsa iškeps vienodai, mažiausiai prarasime mėsos vertingumo ir taukai nesudegs. Mėsą padėti taip, kad riebalinė dalis būtų viršuje, tada ji nesusproginės.

---

siuntinius, iš, toli atvykstančius svečius ir piršlius, ponų delegacijas ir apmaudžius patarėjus. Dalyvaudavo kai kada seimuose ir karaliaus taryboje, įškilmėse ir audiencijose, kur tik jį vesdavo pareiga ar pasiimtas reikalas O pareigoms jis buvo gana jautrus ir kartais be nuosaikos uolus.

Karaliaus *rūmuose* jis turėjo patirti nemaža kartumo dėl to įgimto jautrumo ir sielos subtilumo. Kaip ir visose karalių pasostėse, Krokuvoje muistėsi trankūs žmonės, slampinėjo po viešą karaliaus rūmų gyvenimą, gal kiek perlaisvą, išlaidų ir persmagų.

Kiek pajėgdamas tvarkė iždą, iš kurio biro laisvumui pinigas. Ne vienam dignitoriui suveržė juosmenį, rimdė nesivaldėlius ir eikvotojus. Taupia ranka braukydamas bergždžias išlaidas pamažu atlygino tėvo užtrauktas kraitines skolas. Pasiekė jo drausmė įvisusius krašte prėšikavimus, kuriems neatlaidus jis buvęs ir griežtas. Rimtis ir tvarka šv. Kazimierui rūpėjo: drausmė namuose ir krašte, teisingumas ir saikumas papročiuose.

Kai kam, rasit, nepatiko toksai Kazimiero uolumas, jo priekaištai ir įspėjimai, tačiau nieko negalima buvo prikišti jo asmeniui ir teisingiems nuosprendžiams. Išmintis bylojusi jo lūpomis, teisingumas ir skaistumas švietęs akyse, tvirta valia vyravo jo veiksmuose. Jis vis gražėjęs, kaip žavus jaunikaitis — *divus adolescens*, kuriam už visą labiau apėjo Dievo įstatymai.

Nubosdavo jam tas džiugėsių virpulys, ir niekas jo taip neliūdindavęs, kaip skausminga Kristaus kančia. Nuilsintas dienos rūpesčių ir tauškių kalbų, atilsio jis ieškojo besimelsdamas ligi išnaktų arba praklūpodamas ligi nusilpimo. Ne visi ir ne visada pastebėdavo tą maldų ir asketišką jo gyvenimo būdą, nei iš kur, iš kokių dvasios gelmių prasiskleisdavo jaunuoliškas jo patrauklumas ir meilumas. Rimtas ir orus jaunikaitis vis labiau išsiskirdavo iš kitų, kaip išsiskiria baltos trauklios būrės ant siūbuojančių marių.

Asketinis jaunojo Kazimiero gyvenimas sunkiai betiko bet kuriam karaliaus vainikui, nesiderino su prabangia rūmų kurtuazija ir sosto satelitų pomėgiais, nesutarė su žmogaus primato iškėlimu prieš Kūrėją. Dėl to, jis laimingai išsilenkė iš kelio į Vengrijos sostą, apėjo tėvo pavaduotojo ir ekonomo viliones, atstūmė išdidžius humanizmo adoratorius. Negalėjo tiktai Kazimieras nuslopinti balso, kvietusio į Šventojo altorių. O šis apvaizdus kelias vedė jį į Lietuvą — į sentėvių žemę, iš kur ta sėkla buvo paimta ir kur krisdama nunokusio krikščioniško gyvenimo veisiumi, plačiai turėjo pabirti po visą mūsų šalį.

KELERI METAI

SENTĖVIŲ ŽEMĖJE

Šv. Kazimiero tėvą, dar jauną paauglį, lietuviai buvo išsirinkę didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu (1440) atskirai nuo lenkų ir tik politinių sąlygų verčiami bei visokiais pažadais užsitikrinę, išleido į Krokuvą užimti mirusio brolio sostą (1447). Mūsų sentėviai vylėsi, kad karalius Kazimieras, abi valstybes valdydamas, nepamirš ir savojo krašto. Deja, Krokuvoje karalių apsėdo lenkų aristokratija, apipynė jį dinastijos reikalai, nugramzdino šeimos rūpesčiai, ir jis vis rečiau Lietuvon beatvykdavo, netgi netesėjo savo pažadų. Daugiau kaip 20 metų — per visą šv. Kazimiero vaikystę — Lietuvos ir Lenkijos ryšiai buvo taip apirę, santykiai tokie neglaudūs ir blogi, kad karalaitis ne dažnai su lietuviais susidurdavo ir kažin, ar Lietuvoje apsilankė nors kartą? Abiejų kaimynų nedarmė skyrė jį nuo savos tautos taip, kaip vėliau jo karstą buvo atidalusi nuo mūsų demarkacijos linija. Be to, karalius, pats nenuvykdamas į Lietuvą, dar labiau negalėjo leisti nė vieno savo sūnaus, nes lietuviai, nieko nepaisydami, galėjo jį įkeldinti į didžiojo Lietuvos kunigaikščio sostą, kaip tą buvo padarę su pačiu seniu Kazimieru. Lietuvoje, mat, buvo jau įsisiūbavęs toks didelis nepasitenkinimas, kad mūsų sentėviai spirte spyrė karalių, arba pačiam dažniau Lietuvoje gyventi ir veikti prieš augančią Maskvos agresiją, arba leisti išrinkti didžiuoju kunigaikščiu vieną iš jo sūnų. Jaunasis Kazimieras savo išmintimi ir rimtumu Vilniuje buvo žinomas ir pageidaujamas, o senasis karalius, savo sūnums ir dukterims stengęsis apkėsti svetimus sostus, bauginosi iš rankų išleisti Lietuvos, kuri galėjo nueiti savitu keliu. Tiktai Maskvos grėsmei ypačiai padidėjus, jis su Lietuvos ponais susitarė Brastos seime (1478), kad po jo mirties vienas iš sūnų bus išrinktas didžiuoju kunigaikščiu, ir pats atvyko ilgesniam laikui į Lietuvą. Prasivėrus užklestai nesantaikos sienai ir šv. Kazimieras kartu su tėvu atvyksta į Lietuvą (1479) eidamas 24 metus. Gal Dievo ranka šitaip delsė, brandindama lietuvių tautai šventą jaunikaitį, kad grįžęs į tėvų žemę, mažiau apkrikščionėjusią, apaštalautų šviesiu savo gyvenimu?

Lietuvoje, kaip susitarta, karalaitis neužėmė didžiųjų kunigaikščių sosto. Čia ir pats karalius ilgiau uždelsdavo, ir šv. Kazimieras, atrodo, buvo aiškiai apsisprendęs neimti į rankas tokio valdžios ženklo, kuris varžytų jo dvasios polėkius. Jokiais titulais savęs nesusaistydamas Kazimieras tik laikinai atstovaudavo tėvą Lietuvoje, kai tas išvykdavo į Lenkiją, Niekas negalėjo ir numanyti, kad šios jo

(*Nukelta į 6 psl.*)

Sekmadienio Rimčiai

S. MATULIS M.I.C.

Paskutinės Pijaus XII dienos ir mintys

Arti Apaštalų Sosto virš dešimtmečio teko stebėti Šv. Tėvo Pijaus XII nuostabią ir išganingą veiklą. Jam ir Lietuvos reikalai jau nuo 1917 metų buvo artimi. Dabar sunku apsiprasti, kad nebeteks išgirsti šio Augščiausiojo Ganytojo tėviško, guodžiančio ir uždegančio žodžio, kad jis nebepakels rankos, Kristaus Vietininko galia laiminančios, remiančios Romą, pasaulį ir Lietuvą. Atsivėrusi tuštuma juo skaudesnė, kad taip netikėta. Ramina tai, kad turėti ryšiai nenutrūko, o tik pakeitė pavidalą.

Ryškusis veiklos antspaudas

Nežiūrint nuovargio, negalavimo bei gydytojo patarimo ir paskutinėmis dienomis Pijus XII savo veiklos neapribojo. Virš sveikatos statė pareigą. Tik kartą prasitarė:

—Esu taip pavargęs, taip pavargęs, o tiek daug darbo.

Šalia eilinių darbų ir audiencijų spalio 2 d. priėmė vieną bažnytinį sambūrį ir knygininkų — kioskininkų suvažiavimo dalyvius. Prabilo į vienus ir kitus. Į pastaruosius tarp kitko kalbėjo:

—Kioskas savo spaudinių rate yra ištikimas kasdieninės tikrovės veidrodis, šio meto visuomenės minčių, nuomonių, jausmų susitikimo vieta. Ten esančios idėjos, tarsi be savininko, vienos, atrodo, peršasi protams į svečius, kad juos maitintų naudingu pažinimu arba palengvintų sunkių rūpesčių naštą, kitos, kad vadovautų ir viešpatautų. Todėl klystų tas, kas jūsų kioskus bei knygynus prilygintų medžiaginių prekių parduotuvėms, kurios mažai arba visai neturi ryšio su žmogiškomis ir dorinėmis vertybėmis. Patarnavimas, kurį jūs teikiate, išsiskleidžia ir pasiekia labai augštas plotmes.

Toliau Šv. Tėvas pabrėžęs rašytojų ir leidėjų atsakomybę už spaudinio kokybę, nurodė knygininkams reikalą teikti tik vertingą prekę. To reikalaująs sveikas visuomeninis jausmas ir artimo meilė. Ypač jaunimo atžvilgiu.

— Negalite vadovautis tik betarpiniu ekonominiu išskaičiavimu, kuris težiūri pelno. Bendruomenė, kuri būdama nejautri teisingiems protiniams ir doroviniams pradmenims, vadovautųs tik prekybine nauda, nebūtų verta skaitytis kultūringa, o dar mažiau krikščioniška.

Spalio 3 d. priėmė apie 700 amerikiečių maldininkų, kuriems vadovavo kard. F. Spellman. Jiems kalbėjo apie matytų šventovių, paminklų ir gamtos grožį, kuris atspindi Kūrėjo garbę;ragino gyviau palikti nuo matomų praeinančių daiktų — esybių, prie anų nematomų, bet tikrų, jautriau pajusti jų artumą, jų nuolatinį rūpestį mūsų išganymu ir šventėjimu.

—Dievas užtikrina, kad su jais gyvensite džiaugsmingą amžinybę; pradėkite juos pažinti dabar.

Spalio 4 d. priėmė italų plastinės chirurgijos suvažiavimo dalyvius. Kalba į juos užtruko apie valandą. Ją užbaigdamas tarė:

—Kiek žmonių, kenčiančių dėl menkavertiškumo jausmo ir tarsi sutrukdytų veikime, jūsų prityrusiose ir broliškose rankose vėl atranda gyvenimo giedrą ir dinamizmą. Kiek Dievo vaikų veidų, kuriems nelaimė išplėšė Jo grožio atspindį, jūsų mokslo ir meno dėka atgauna prarastą šypseną. Visuomet jauskite, kad jūsų pasiuntinybė gali ir privalo pakilti virš audinių ir formų, iki sielos. Mokykite pažinti ir jos vidinį grožį.

Sekančią spalio 5 d. plačiai kalbėjo teisinėmis temomis į 2.000 notarų, susirinkusių į tarptautinį kongresą. Tai buvo paskutiniai vieši popiežiaus žodžiai. Svarbus kalbos tekstas dar nespausdintas. Dabar ruošiamas spaudai jo kalbų dvidešimtas tomas.

Užgesimas

Nors negaluodamas spalio 6 d. pakilo anksti. Jau 6 valandą aplankė gydytojai. Popiežiui rūpėjo nepavėluoti į darbus. Deja, gydytojams atsisveikinant, Popiežius pasijuto, kad akys temsta. Dar ištarė: "nebematau", ir kraujo apytakos smūgis, palietęs smegenis, parkloškė. Čia pat suteiktas ligonių Sakramentas-patepimas Sąmonę atgavo tik popiečiais ir tuojau priėmė Šv. Komuniją — Viatiką. Toliau teiravosi apie savo bendraamžį kardinolą Celso Costantini, po sunkios operacijos gulintį ligoninėje. (Jūsų bendradarbis kasdien turi progos kardinolui dvasiniai patarnauti. Kardinolas, buvęs Kinijos misionierius, labai jautriai atjaučia persekiojamųjų dalią. Jis tikisi Konkliavėje dalyvauti). Popiežius apgailestavo, kad gydytojai neleidžia priimti suplaukusių maldininkų.

—Aš galėčiau, — pratarė Šv. Tėvas. Išreiškė norą ryt tvarkyti skubius bažnytinius reikalus. Vatikano valstybės sekretoriato valdytojas pastebėjo:

—Jūsų Šventenybe, nėra svarbių reikalų.

—Negali būti, negali būti, kad Bažnyčia neturėtų skubių reikalų, — atsakė Popiežius. Bet štai, ėmė kalbėti, tarsi prieš minią, itališkai, prancūziškai, angliškai, vokiškai, ispaniškai ir portugališkai. Kalbėjo karštai, meilingai, kaip paprastai audiencijose. Pakėlė ranką laiminti ir vėl sukrito. Vistik pavakare ligonis pagėrėjo. Naktis rami. Spalio 7 d. dar sustiprėjo, sąmonę ir įprastą dvasinį guvumą atgavo pilnai. Priėmė šv. Komuniją, skendėjo maldoje. Toliau patvarkė, kad dar būtų pajieškota medžiagos beveik jau paruoštai savo naujai prakalbai. Šnekantis su gydytojais kalba pakrypo į muziką. Popiežius pareiškė, kad mėgstąs ypač Beethoveną, Wagnerį ir Bachą. Paprašė į čia pat esantį elektrinį gramofoną įjungti Beethoveno Pirmąją simfoniją. Klausėsi pasirėmęs ir ranka mušdamas taktą.

Sveikatos pagerėjimas buvo džiaugsmo pragiedrulis Romai ir pasauliui. Naktis praėjo ramiai. Tačiau ryte 7.30 valandą priepuolis pasikartojo, iš kurio nebeatsigavo. Laikraščių ekstra laidos jau apie pietus apskelbė mirtį. Vatikano radijas nuramino ir toliau įvairiomis kalbomis nuolat pranešinėjo apie silpnėjantį ligonį. 15 val. gydytojai nustojo vilties jį išgelbėti. Truko ilgas ir skausmingas merdėjimas. Spalio 9 dieną 3 val. ir 52 min. ramiai užgeso. Vatikano radijas liūdną žinią pasauliui paskelbė 3.56 val.

Būtų perplatu kalbėti apie ligos ir mirties pasaulinį atgarsį. Neapsakomai gilus vietinių pergyvenimas pasireiškė jautriausiai. Užgesusį Augščiausią Ganytoją Castel Gandofe aplankė dešimtys tūkstančių, o Romoje du milijonai. Lietuvą oficialiai atstovavo J. E. vysk. V. Padolskis ir J. E. min. S. Girdvainis.

Testamentas

Didingoje, jaudinančioje procesijose pervežus (X.10) Šv. Tėvo palaikus į šv. Petro Baziliką, buvo paskelbtas jo testamentas, kuris prasideda 50-tos Psalmės žodžiais:

(*Perkelta į 7 psl*)

Vyriausioji Tėvų Marijonų Vadovybė audiencijoj 1952 m. pas Šv. Tėvą Pijų XII. Iš kairės į dešinę: kun. Jančius, (ano meto Provincijolas), kun. L. Mroczek, (buv. Generolas), kun. J. Vaišniora. kun. S. Škutans (dabartinis Generolas), kun. A. Boltuc, kun. A. Jagminas, kun. K. Rėklaitis (vyr. Postulatorius).

Gera būti Mažiems

VILNIAUS ĮKŪRIMAS

Seniai, labai seniai, kada lietuviai tebeturėjo karalius, arba kunigaikščius, Lietuvos kunigaikštis buvo Gediminas. Jis buvo labai narsus, turėjo daug kareivių, daug visokių turtų. Kas tik puldavo mūsų tėvynę, norėdamas pasigauti sau žemės gabalo, ar vokietis, ar rusas, ar lenkas, tą Gediminas tuojau nuveikdavo, neleisdamas plėšti krašto. Dėl to visi priešininkai bijodavo jo iš tolo. Tada lietuviai tebebuvo nekrikščionys.

Vieną sykį kunigaikštis Gediminas su savo tarnais ir daugybe visokių ponų išjojo medžioti. Ponai jojo gražiais žirgais, jų balnai buvo auksu ir sidabru išadyti, prie šonų turėjo prisikabinę aštrius kalavijus, už juostų užkištus smailius peilius, rankose turėjo ragus. Šautuvų tada nė žinoti nežinojo, nes nemokėjo dar dirbti parako; priešininkus ir žvėris mušdavo kalavijais ir gaudydavo strėlomis. Tarnai vedė daugybę šunų.

Taip visi nujojo į girią. Per kiaurą dieną medžiojo braškėdami po mišką, net visa giria skambėjo.

Atėjus vakarui, visi medžiotojai pavargę, išalkę susirinko į būrį kalnelyje. Tarnai suvilko visus užmuštuosius žvėris. Kas ten jų buvo! Ne zuikių, nei lapių, bet visokių didžiulių, kokių jau dabar nė pamatyti negalima: briedžių ilgais, lyg medžio giriose ir stumbrų, labai didelių šakos, ragais, vilkų, gauruotų lokių... Tada dar buvo Lietuvos žvėrių, panašių į jaučius, tokiais pat ragais. Kunigaikštis Gediminas pats užmušė didžiausią stumbrą. Visi ponai stebėjosi, veizdėdami į tą baisų žvėrį: niekados dar nebuvo matę tokio didumo.

Tuo tarpu tarnai sukūrė ugnį, pastatė palapinę ir paruošė vakarienę.

Pavalgę pagėrę, kunigaikštis su ponais panoro miego. Namo grįžti toli, o naktis šilta ir tyli, be jokio vėjo, kad Gediminas sumanė čia pat pernakvoti. Toji vieta jam labai patiko: kalnas buvo apaugęs senais ąžuolais ir baltais beržais, o pakalnėje plaukė rimtai Neries upė.

— Kaip čia bus gražu nakvoti! — tarė kunigaikštis. — Pataisykite tuojau patalą!

Tarnai, sunešę lokių kailių, pataisė iš jų patalą, ir netrukus visi medžiotojai atsigulė ir saldžiai užmigo, ąžuolų ūžimo supami.

Ryto metą kunigaikštis tarė:

— Nuostabų sapną aš sapnavau šią naktį! Man rodėsi, jog ant to kalno stovėjo didelis didelis geležinis vilkas. Taip baisiai jis kaukė, lyg kad viduje jo šimtas kitų vilkų būtų tupėję. Kažin, ką tas sapnas galėtų reikšti?

Niekas negalėjo įspėti. Bet kunigaikštis būtinai norėjo žinoti, ką reiškia tasai nuostabus sapnas.

Netoli nuo kalno, miške stovėjo Perkūno šventovė. Prie tos šventovės gyveno vyriausias lietuvių kunigas, krivių krivė. Lietuviai labai jį gerbė — ką jis pasakydavo, tat būdavo laikoma šventa. Ir kunigaikštis Gediminas sumanė nujoti jo prašyti, kad išaiškintų sapną.

Krivė išklausęs pagalvojo valandėlę, paskui taip pasakė:

— Šviesiausias kunigaikšti! Tavo sapnas štai ką reiškia: tas geležinis vilkas yra miestas, kurį tu turi pastatydinti ant to kalno. Tasai miestas bus toks tvirtas kaip geležis. Nors mūsų priešininkai užpuldinės jį, norėdami sugriauti ir suardyti, bet nieko nepadarys. Jis visados stovės ir atgins mūsų tėvynę nuo priešininkų. O tie vilkai, kurie kaukė to vilko viduje, yra galingi vyrai tame mieste. Garsas apie jų protą ir galią skambės plačiai po visą pasaulį, kaip tų vilkų kaukimas.

Gediminui labai patiko toks sapno išaiškinimas. Jisai paklausė krivės žodžių ir pastatė pilį ant to kalno, kur nakvojo, pavadinęs ją Vilnium. Paskui pats persikėlė čionai gyventi, ir nuo to laiko visi Lietuvos kunigaikščiai gyveno Vilniuje. Ir viskas taip buvo, kaip sakė krivių krivė. Miestas didėjo, augte augo, buvo tvirtas ir turtingas, daug garsingų vyrų iš jo išėjo.

Ir dabar, nors jau seniai nebėra Lietuvos kunigaikščių, Vilnius tebestovi gražus. Toje vietoje, kur stovėjo Perkūno šventovė, dabar stovi puikiausia katedros bažnyčia, ir po didžiuoju altoriumi galima pamatyti aukuras, kur senovės lietuviai degino ugnį Perkūnui. Tyčiomis ta vieta laikoma, kad kiekvienas galėtų pamatyti, kaip meldėsi mūsų tėvų tėvai ir kokias šventoves turėjo.

Šatrijos Ragana

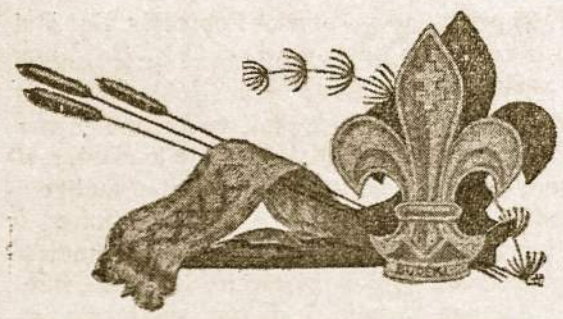

SKAUTŲ SKYRIŲ

veda

REDAKCINĖ KOMISIJA

Psk. STASYS BABRONIS

– 40 –

Tai buvo 1918 metų lapkričio pirmoji diena Vilniuje. To laiko moksleiviai labai domėjosi savęs tobulinimu. Įvairios moksleiviams ruošiamos paskaitos sutraukdavo nemaža klausytojų.

Šį kartą visus stebino ir drauge domino naujas paskaitininkas, kuris tebuvo vos tik 6 klasės jaunuolis, nesenai grįžęs iš karo tremties į savo gimtąjį kraštą, — tai buvo Petras Jurgelevičius-Jurgėla. Jo paskaitos tema buvo - skautai. Šis vardas dar labai retai kam tebuvo girdėtas.

Paskaitą klausė visi su ypatingu dėmesiu. Ir tuoj po paskaitos prisistatė jam grupė jaunuolių, kurie pareiškė norą būti šios naujai kuriamos organizacijos nariais. Iš jų ir susidarė pirmoji skiltis, kuri greitu laiku virto draugove. Ši naujoji idėja, greit paplito lietuviškojo jaunimo tarpe. Tai buvo tik prieš 40 metų...

* * *

Susibūręs po skautiškąja vėliava ir prisiekęs obalsiui Dievui, Tėvynei ir Artimui jaunimas buvo jautrus visuose atgimstančio krašto reikaluose.

Šį jaunimą sutikome besikuriančioje kariuomenėje, radome juos ir Klaipėdos atvadavimo žygyje ir kovose dėl savo krašto laisvės ir painiose tuometinio vidaus gyvenimo sūkuriuose.

Šis nuesitasis 40 metų kelias nepaliko be pėdsakų mūsų gyvenime. Jame randame gražių darbo ir pasiaukojimo pavyzdžių.

Rinkdamiesi minėti taip mums gražią sukaktį, drauge turime prisiminti ir tuos, kurie aukodamiesi sudėjo savo Tautos ir Tėvynės reikalams brangiausią auką — gyvybę.

Nepamirštamais vardais telieka mūsų tautoje visos *Giedraičių, Alytaus, Klaipėdos, Praveniškių, Telšių, rudojo kaceto ir skaitlingos šaltojo Sibiro aukos.*

Šis skaitlingas mūsų mažos tautos aukų skaičius verčia mus gyvuosius susimastyti. Gi jų pasiaukojimas neliko veltui — jie mirė, kad kiti gyventų.

J. GOBIS

UNIFORMUOTAS ĮVAIRUMAS

(Tęsinys iš praeito nr.)

Jonas Dovydaitis, kaip galima spėti, ir jo autobiografijos, iš mažens pamėgo mašinas ir tapo bolševiku (partiniu ar nepartiniu — neaišku) vien tik dėl to, kad bolševizmas teoretiškai pasiryžęs jaunimo ateitį "suarti traktorium", o ne darbiniu arkliu. Kaipo rašytojas, J. Dovydaitis labai "nori sukurti knygą apie darbo žmones, ant kurių pečių laikosi visas pasaulis ir kurie nulems jo ateitį". J. Dovydaitis, kaip ir jo tarybiniai kolegos, darbo klasę laiko mesianiška klase. Iš tiesų darbo klasėje yra dorų ir nedorų žmonių, kaip ir kitose klasėse, tad ši klasė jokių pažangos stebuklų neparodys. Stalinas buvo laibiau garbinamas, negu darbo klasė: ne darbo klasei, o Stalinui ir jo minčiai rašė poemas Salomeja Neris ir Liudas Gira ir ne be pagrindo: Stalino politika buvo konkretesnė, realesnė, negu darbo klasės. Darbo klasė vienokią dvasią turėjo prie Lenino ir Stalino ir visai kitokią prie Adolfo Hitlerio: juk Hitleris per darbo klasę buvo išplaukęs į diktatorius, lygiai taip pat, kaip ir Leninas. Bolševikai ūkininkus padarė buržujais, vadina juos *buožėmis* ir persekioja, o faktiškai *buožės* dirbo ne mažiau už savo samdytus darbininkus. Darbo ir nedarbo žmogaus sąvoka nėra aiški nei komunistų partijos. nei tarybinių rašytojų ideologijoj. Lygiai neaiški darbo ir nedarbo inteligentijos sąvoka.

J. Dovydaitis labai toli nuplaukė nuo savo tėvo prof. Pr. Dovydaičio ideologijos, bet netapo chamišku Lietuvos Pavliku Morozovu. Jis savo autobiografijoj pripažįsta, kad jo tėvas "buvo geras ir jautrus žmogus, amžinai apsikrovęs mokslinėmis knygomis", bet komunistai nelaikė Prano Dovydaičio darbo inteligentu, kaip kad, pv. prof. Matulį ar Kostą Korsaką, ir ištrėmė jį į katorgą kaip *laudies priešą.* Jonas Dovydaitis, vertindamas savo tėvo gerumą, jautrumą ir apsikrovimą mokslinėmis knygomis, "traktorium aria" savo tautai ateitį, garbina svetimų užkrautą režimą, kuris nukankino jo taurų tėvą. Pikta valia ar suklaidintas J. Dovydaitis šmeižia savo buvusį mokytoją (Kauno jėzuitų gimnazijoj) tėvą Fulstą S. J., kuris J. Dovydaičio teigimu, 1942 m. buvęs nusivilkęs sutaną, apsivilkęs vokiečių karininko uniformą ir tarnavęs Gestape tardytoju. 1942 m. J. Dovydaitis buvo Rusijoj ir negalėjo matyti, kuo kas Kaune buvo apsivilkęs. Tėvas Fulstas, kiek įmanydamas, stengėsi padėti lietuviams, įkliuvusiems dėl lieuviškos veiklos. Tėvas Fulstas niekad nebuvo savo ordeną pametęs ar prasilenkęs su jo dvasia. Jis buvo ir tebėra visai švarus kunigas vienuolis. Galėjo tėvas Fulstas gimnazistui Jonui Dovydaičiui, anksti pasinešusiam į techniką, nepatikti savo dėstomais dalykais ar dėstymo metodais, bet tai neišteisina J. Dovydaitį šmeižti tėvą Fulstą fantastiškais nusikaltimais. J. Dovydaičio tėvas ypatingai pasitikėjo jėzuitų mokslininkų parašytomis knygomis, tad gal J. Dovydaitis tyčia apšmeižė tėvą Fulstą, tuo norėdamas užtušuoti savo kilmę, parodyti, kad jis ypatingai nekenčia jėzuitų ir nėra gimininga savo tėvo dvasiai. Sunku patikėti, kad J. Dovydaitis jau iš gimnazijos laikų "nekenčiąs išdavikų ir skundikų". Jei J. D-tis iš tiesų nekenčia skundikų ir išdavikų, tad norėtųsi paklausti, ar niekas iš komunistų niekad jam neprikišo, kad "liaudies priešų pilna aplink tave, o tu jų nematai ir nenurodai saugumo organams". Gal 1957 metais yra kiek kitaip, bet nuo Lenino - Dzieržynskio laikų, taigi ir 1940 m. buvo reikalaujama, kad kiekvienas partinis komunistas būtų ir čekistas.

Keista, kad į Tarybų Lietuvos rašytojų tarpą pateko Pavlas Gelbakas, Rusijoj gimęs rusas, atkomandiruotas į Lietuvą mokyti lietuvių tarybinio meno". Gelbakas tikrai nemoka tiek lietuvių kalbos, kad suprastų lietuvių tautos dvasią. Jis savo kūryba nori tarnauti kompartijai, kuri jį atkomandiravo į Lietuvą, ne susipažinti su lietuvių tauta ir jos kultūra, bet kontroliuoti Lietuvos tarybinius kultūrininkus ir prižiūrėti juos, kad jų veikla, jų kūryba nenukryptų nuo "tiesos" leninistinio komunizmo linijos. Reikia manyti, kad tokių gelbakų Lietuvoje šiuo metu bus ne vienas. Lietuviams gali būti įdomus A. Puškinas, L. Tolstojus, Dostojevskis, Gorkis, Čechovas, Pasternakas, bet vargu kam beįdomus Pavel Gelbakas.

Paskaičius šią knygą, prašosi išvada: Tarybų Lietuvos rašytojams kompartija užvilko uniformą; partinė kūrybos uniforma ryški jų tarybiniuose kūriniuose, be to jiems uždėta uniforma yra daug dvasinio įvairumo.

Šv. KAZIMIERAS...

(Atkelta iš D psl.)

lygtinos pareigos bus paskutinės ir laikinumas virs amžinybe? Amžiams jis sutaps su Lietuva, *gaudamas josios sostą iš kito Tėvo,* kuris politinių sąlygų nepaiso, valdinių pritarimo nesiteirauja ir savo žodžio nemaino. Amžino Žodžio Kazimieras buvo atvadintas į Lietuvą, atkviestas pačiame jaunystės žydėjime, labai trumpai joje gyveno ir šventu jos Globėju paliko. Keleri metai sentėvių žemėje buvo paskutinis jo dvasinio nokimo tarpsnis (1479-1484).

(Bus daugiau)

ARGENTINOS LIETUVIŲ GYVENIMAS

VILLA LUGANO

Lietuvių Centro Veikla

– Spalio 19 d. Santo Cristo bažnyčioje įvyko metinės šv. Mišios už mirusius ir gyvus d-jos narius. Po pamaldų Lietuvių Centro patalpose buvo suruošti pietūs į kuriuos atsilankė nariai ir gausus skaičius svečių.

– Lapkričio 23 d. Lietuvių Centras kartu su Berisso Jaunimo d-ja ruošia Parque Pereyra pikniką. Iš L. Centro bus vykstama moderniškais autobusais. Asmenys, norintieji važiuoti į pikniką, prašomi iš anksto L. C. jaunimo komisijoje nusipirkti bilietus.

ROSARIO

– *Spalio* 18 *d.* į Rosario lietuvių parapiją atvyko vyriausias TT. Marijonų viršininkas kun. St. Škutans. Svečią stotyje pasitiko šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas, kun. J. Margis ir kun. A. Kleiva. Apsistojo Tėvų Marijonų namuose, Av. N. S. del Rosario 1850, ir išbuvo iki spalio 25 d., vizituodamas lietuvių parapiją. Su čia esančiais marijonais taip pat aptarė Marijonų Kongregaciją liečiančius reikalus.

– *Monika Senuenaitė* spalio 12 d. priėmė sutvirtinimo sakramentą šv. Kazimiero lietuvių bažnyčioje, o spalio 19 d. pirmąją Komuniją. Ta proga Monikos tėveliai savo namuose surengė dukteriai gražias vaišės.

– *Šv. Kazimiero* lietuvių parapijoje veikianti Fatimos Dievo Motinos draugija spalio 19 d. 20 val. turėjo koncertą, po kurio buvo parodyta meksikonų filma "Jesus de Nazareth". Į koncertą atsilankė ir Tėvas Generolas. Programoje dalyvavo ir lietuvis Eduardas Klimas.

– *Spalio* 19 *d.* Rosario lietuvių "Maironio" choras buvo užsiprašęs šv. Mišias, o po Mišių turėjo bendrus pietus, į kurios buvo atsilankęs ir TT. Marijonų Vyriausias Vadovas. Lietuvių kapelionui kun. A. Kleivai pasveikinus svečią, Nydia Matulaitytė ir Nijolė Papečkytė įteikė svečiui gėlių puokštę.

– *Per šv. Mykolo* šventę lietuvių parapijos bažnyčioje buvo novena į šventąjį, kurią vedė Italijos misijonierius italų kalba Baigiantis novenai, buvo suorganizuota didinga procesija Rosario miesto gatvėmis, per kurią nešė šv. Mykolo statulą ir vietinės organizacijos savo vėliavas.

– *Kun. J. Margis* lietuvių parapijos klebonas sparčiai tęsia gatvės grindimo darbą. Jo iniciatyva buvo gautos galingos amerikoniškos mašinos, kurios nukasė gatvę, o kaimynų pagelba vežamos žemės ir rengiamasi pradėti grindimo darbą.

– *Nuo gruodžio* 26 *d. iki sausio* 3 *d.* šv. Kazimiero lietuvių parapija organizuoja ekskursiją į Mendozą. Vykstama privačiu puikiu autobusu su atsilošiamomis sėdynėmis. Kelionė ir nakvynė aštuonioms dienoms kainuoja 650 pezų. Valgį kiekvienas pasirūpina atskirai. Kadangi bilietai parduodami iš eilės, taigi nedelsiant prašoma užsirašyti ir užsimokėti šv. Kazimiero lietuvių parapijos pas kun. A. Kleivą. Ekskursantai pasieks net San Juan de Mendoza. Pasinaudokite gera proga pamatyti Mendozą!

SLA VEIKIA

Š. m. spalio 26 d. 18 val. d-jos patalpose įvyko 2-jo skyriaus visuotinas narių metinis susirinkimas. Išrinkta nauja skyriaus valdyba, kurią sudaro: pirm. — J. Gervė, vicepirm. — A. Kazokas, sekr. — P. Kučinskas, sekr. pad. — A. Račkauskas, kas. — J. Juozapaitis ir kas. pad. — P. Gruzdys. Ta proga išrinko 19 atstovų į d-jos metinį suvažiavimą.

Lapkričio mėn. 8 d. skyrius minės savo 21 m. veikimo sukaktį. Susivienijimo patalpose numatytas surengti vermutas su menime programa.

– Atremontuotas susivienijimo senasis pastatas. Salėje, kurioje gali tilpti iki 80 asmenų, sudėtos naujos grindys.

– Nupirktas antras bilijardo -gol stalas, nes daug yra mėgėjų norinčių lošti bilijardą.

– Visu intensingumu vyksta krepšinio aikštės įrengimo darbai.

Koresp.

SANTA FE

VAIŠĖS ZAGURSKIŲ ŪKY

P. Petronėlė ir Pranciškus Zagurskiai spalio 12 d. savo ūky Sauce Viejo suruošė dideles vaišes, į kurias iš Santa Fe atvyko lietuvių ekskursija. Atvykstančius tautiečius laukė ir gražiai priėmė p. Zagurskiai, paruošę lietuviškų užkandžių. Vaišėse teko sutikti p. Stefaniją ir Kazimierą Norkus iš Buenos Aires, R. Kriaučiūną uš Rosario ir kt. Prieš kiek laiko p. Pr. Zagurskiui buvo padaryta vidurių operacija, todėl pasakytoje vaišių metu kalboje šeimininkas dėkojo visiems, kurie jį lankė ligoninėje, prižiūrėjo ir davė kraujo. Viktoras Norkus akordeonu ir pianu pagrojo lietuviškų meliodijų.

Į vaišes buvo atsilankę ir p. Zagurskių draugai argentiniečiai. V. K.

– *Stasys Činskis,* išdirbęs 32 metus alaus bravare, Santa Fe, išėjo iš darbo ir rugpiūčio 30 d. gavo "jubilacion".

Kaip darbininkas buvo atžymėtas pagyrimu. V. K.

Argentinos Lietuvių Jaunimo Draugija

1958 M. LAPKRIČIO MĖN. 8 D., ŠEŠTADIENĮ. 21,30 VAL.

PUNKTUALIAI

LIETUVIŲ SALĖJE, BRASIL 835 AVELLANEDA

RENGIA

DIDELĮ FESTIVALĮ

PROGRAMOJE

1. *Atidarymo žodis. Kalbės p. Z Juknevičius.*
2. *Vaidinimai:* 1. *Garsus Gydytojas,* 1 v. komedija.
   2. *Paliepus knarkit,* 1 v. komedija.

   Vaidina Vaidybos Meno Mėgėjų nariai, režisuoja Kvirinas RUNIMAS.
3. *Dainos.* Vadovas *Vacl Rimavičius.*
4. *Šokiai prie geriausios muzikos.*
5. *Turtinga loterija.*

PASKUTINĖS PIJAUS XII...

(*Atkelta iš 5 psl.*)

"Pasigailėk manęs, Dieve, dėl savo (didžio) gailestingumo.

Šiuos žodžius, kuriuos, žinodamas esąs permenkas ir nenusipelnęs, ištariau tuo momentu, kada drebėdamas priėmiau išrinkimą Popiežium. Su dar didesniu pagrindu juos pakartoju dabar, kada suprantu trūkumus, silpnumus, kaltes, padarytas taip ilgo Popiežiavimo metu ir tokiame sunkiame laikotarpyje. Matau savo nepakankamumą ir nevertumą. Nuolankiai prašau atleidimo visų, kuriuos žodžiais ir darbais galėjau įžeisti, pakenki, papiktinti. Prašau tų, nuo kurių priklauso, neužsiimti ir nesirūpinti, kad mano atminimui pastatytų kokį nors paminklą; užtenka, kad mano vargingi mirtingieji palaikai bus padėti Šventoje vietoje. Juo ji bus tamsesnė, tuo mielesnė. Nereikia prašyti mano sielai maldų; žinau, kaip jos yra skaitlingos, kurias įprastiniai Šv. Sosto nuostatai ir tikinčiųjų pamaldumas aukoja už mirusį Popiežių. Nėra man reikalo nei "dvasinio testamento" palikti, kaip yra pratę pagirtinai daryti tiek daug uolių Prelatų; kadangi iš daugelio Aktų ir prakalbų, mano iš pareigos išleistų ar pasakytų, užtenka pažinti, jei kartais kas to norėtų, mano mintį apie įvairius tikėjimo ir dorovės klausimus.

Šitai augščiau pasakęs, skiriu mano visuotinį paveldėtoją Šventąjį Apaštalų Sostą, iš kurio tiek daug, kaip iš mylimiausios Motinos, esu gavęs.

1956 m. gegužės 15.

Pijus Popiežius XII"

Iš čia, šalia kitų minčių regime, kad visą palikimą Šv. Tėvas Pijus XII pavedė ne savo seseriai, ne giminėms, bet Šventajam Sostui.

MONTEVIDEO

▪ San Jose miesto radijo stotis CW 41 savo moderniškai įrengtoje studijoje atidarė nuolatinį Jungtinių Tautų muziejų-parodą, kur išstatyta įvairiausių pasaulio tautų svarbiausi tautiniai simboliai - vėliavos, herbai, didvyrių paveikslai ir t.t. Šioje studijoje gražiai atstovaujama ir Lietuva. Mūsų Pasiuntinybės Montevidejuje rūpesčiu, minimoje studijoje patalpinta vytis, Vytauto Didžiojo paveikslas, lietuviškoji trispalvė, knyga "Lituania entre fuego cruzado".

▪ Liet. Kultūros D-ja pradėjo savo patalpų praplėtimą ir patobulinimus. Lėšas renkant rengiami pobūviai ir priimamos aukos. Gražus tautiečių būrys pagal išgales tam tikslui yra jau paaukoję ir paskolinę. Vėliau bus paskelbtos jų pavardės.

▪ Spalių 25 d. Kultūros Draugijos patalpose mergaičių tautinių šokių ratelis "Audėjėlė" surengė šokių vakarą, kuriame buvo suvaidinta ir dviejų veiksmų apybraiža "Užmausiu tau žiedelį", tautinių šokių ir dainų įdomi pynė. Režisavo mokt. G. Stanevičienė. Protarpiais scenoje pasirodė ir ukrainiečių šokėjai su savo šokiais, lietuvaitėms atsilygindami už pasirodymą pas juos. Vakaras sutraukė labai daug publikos ir praėjo su pasisekimu.

▪ Iš Š. Amerikos, kur lankė savo seserį ir brolį, grįžo p. L. Graužinienė su dukra Milda. P. Graužinienė dar atstovavo Urugvajaus lietuviams PLB Seime, o dukrelė, kuri yra skautė, turėjo progos pastovyklauti su lietuvaitėmis skautėmis. Abidvi gavo kelionėmis po JAV ir Kanadą ir viešėjimais pas daugelį lietuvių labai patenkintos.

ĮKANDIMAS IR CUKRUS

Karštame klimate, kur yra daug skaudžiai geliančių vabzdžių patartina su savimi nešiotis gabaliuką cukraus. Vabzdžiui įkandus, skaudančią vietą sušlapinti ir patrinti gabaliuku cukraus. Skausmas tuoj praeina.

▪ *Gyvojo sidabro* pirmąjį termometrą padarė Fahrenheit (gimęs Danzige 1688). Nulium jis pažymėjo temperaturą, kuri buvo žemiausia 1709 Danzige, 212

MŪSŲ MIRUSIEJI

MIRĖ ADOMAS VITKAUSKAS

Spalio 31 d. 17 val. savo namuose, c. Cadorna 85, Wilde, širdies liga mirė Adomas Vitkauskas, sulaukęs tik 53 m. amžiaus.

Velionis nors ir buvo lenkų tautybės, 1928 m. atvykęs iš Lenkijos ir 1931 m. vedęs lietuvaitę Aleksandrą Jasiulytę, taip buvo susigyvenęs su lietuviais, kad net išmoko lietuviškai kalbėti. Suprato lietuvių aspiracijas, padėjo, kuo galėdamas artimui. Keletą metų pas p. Vitkauskus gyveno net gen. T. Daukantas. Išviso, tai buvo aukštos kultūros, inteligencijos ir moralės žmogus. Todėl nenuostabu, kad į laidotuves susirinko gražus būrys tautiečių, kaimynų ir bendrabarbių — dirbo Lenkų banke — ir palydėjo velionį į amžiną poilsio vietą — Sarandi kapines.

Didžiam skausme liko žmona Aleksandra, duktė Irenė-Lusy, sūnus Jurgis ir sesuo Eva.

PRANAS ŽEMAITIS,

gyv. Piñeyro, 59 metų amžiaus, mirė š. m. rugsėjo mėn. 22 d. nuo paralyžiaus. Velionis į Argentiną atvyko 1928 m. iš Rokiškio miesto. Pradžioj dirbo Berisse, vėliau persikėlė į Bs. As. odos fabrikan. Palaidotas Sarandi kapinėse. Argentinoj paliko brolį Feliksą, gyvenantį Berisse.

▪ Šv. Mišios už a.a. *Prancišką Antanaitienę* bus lapkričio 15 d. 10 val. "Aušros Vartų" bažnyčioje. Gimines ir pažįstamus kviečia

Apolonija Jonaitienė.

TAUTIETI, AUKOK *TAUTOS FONDUI*

▪ *Bronius Morkūnas* staiga mirė širdies liga spalio 31 d. naktį savo namuose, Barracas. Liko didžiame sielvarte žmona Sofija ir sūnus Augustinas.

▪ Prisimindami a.a. Joną Motiekūną, jo 3 metų mirimo proga bus atlaikytos šv. Mišios lapkričio 22 d. 10 val. Gimines ir pažįstamus kviečia

Emilija Motiekūnienė ir duktė Gražina Simanavičienė.

PAMALDOS LIETUVIŲ KOLONIJOSE:

AVELLANEDA,

Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje, Mendoza ir Brasil gatvių kampe, visais sekmadieniais ir šeštadieniais 10,30 v.

VILLA LUGANO,

Santo Cristo bažnyčioje, Av. Cruz 6820, pirmąjį kiekvieno mėnesio sekmadienį 10,30 v.

TEMPERLEY,

Colegio Ntra. Sra. del Huerto koplyčioje, 9 de Julio 82, ketvirtą kiekvieno mėnesio sekmadienį, 10 val.

BERISSO,

Maria Auxiladora bažnyčioje, Callao 4450, trečią kiekvieno mėnesio sekmadienį 10 val.

ROSARIO,

Šv. Kazimiero lietuvių bažnyčioje, Av. Ntra. Sra. del Rosario 1850, visais sekmadieniais ir šventadieniais 10 v.

SANTA FE ir KORDOBOS

lietuviams pamaldų diena kiekvienu atveju pranešama atskirai.

MONTEVIDEO (Uruguay),

Fatimos Švč. M. Marijos lietuvių bažnyčioje, Bélgica 1765, Cerro, visais sekmadieniais ir šventadieniais 19 v.

Casa "DOMICELA"
Sav. A. LEVANAVIČIUS
ĮVAIRIŲ RŪŠIŲ MEGZTINIAI,
ŠALIKAI, KAMPEROS
Šilko ir drobės išdirbiniai
— PRIEINAMOS KAINOS —
CANADA 2025 Lanús O.

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ
Parduodam medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės.
Kainos prieinamos
Įpėdin. Antano Šalčiūno
Juan B. Alberdi 925-31.
T. E. 60-2784.

ELEKTRICISTAS
- PRECYZINĖ ELEKTROS TECHNIKA

REMONTUOJAMA:
- SALDYTUVAI - HELADEROS,
- RAŠOMOSIOS,
- SKAIČIUOJAMOSIOS MAŠINOS ir
- VENTILIATORIAI.

Mėnesinis mokestis
DARBAS GARANTUOJAMAS
B. ASAKA
Dirbtuvė-taller: MEXICO 766 Butas: MEXICO 950
T. E. 38 - 2950

Casa MUSKETAS
Parduoda
PLOKŠTELES, PIANINUS, AKORDEONUS, BANDEONUS TELEVISIOS APARATUS
ĮSNUOMUOJAMA PIJANINUS
T. E. 50 - 5948 Sanabria 2790-92

* OPTIKAS V. RASIČNAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13 — 17 val. ir sekm. 13 — 16 val.

FARMACIA "NENISKIS"
ANTONIA NENISKIS de GUTIERREZ
FARMACEUTICA
AV. SAN MARTIN 740
BURZACO
(Pdo. Ate. Brown)
30 metrų nuo Av. Espora, priešais col. San Vicente stotį.
KALBA LIETUVIŠKAI.

FOTO "REPORTER" — JŪSŲ PATARNAVIMUI.
Jei norite turėti geriausias sužiedutuvių, vestuvių, gimtadienių ir kitų švenčių foto nuotraukas, kreipkitės į FOTO „REPORTER", kur fotografas Jums greitai ir gerai patarnauti. Visi foto darbai atliekami savoje laboratorijoje.
L. KANČAUSKO,
FOTO „REPORTER",
c. Mendoza 2249, Avellaneda
(prieš liet. bažnyčią).

MINKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS
GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKŠTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.
-profesionalas yra pasiruošęs ATLIEKAMI ĮVAIRŪS STALIAUS DARBAI.
Savininkas
Jonas Janušis
COCHABAMBA 1811-17
Villa Scasso
T. E. 68 - 7208

* „PENSION LITUANA", sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero. (Lago Embalse) Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas.

Vitrinų Fabrikas „VITRAL"
Sav. W. A. Rastauskas
Įrengimas moderniškų vitrinų prekybos namams ir krautuvėms.
Av. SAN MARTIN
Lomas del Mirador

Jaunosios ir kūmos pasisiūkit suknias (ajuar) pas Profesorę ONĄ BALNAITYTĘ,
c. Manuel Esteves 1129, Dock Sud.
SINGER SISTEMA

* MOTERŲ GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „HENRY". Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis, 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukašević̆ius:
Leandro N. Alem, 818, Banfield.

Lietuvis fotografuoja
įvairias šventes, vestuves, krikštynas
Daro spalvotas nuotraukas.
c. MEXICO 143, CAPITAL
T. E. 30 - 5372

* „LIETUVA" Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33 - 9584.

* KIRPYKLA "OLGA" — Ilgaiaikis plaukų sušukavimas (karštas ir šaltas, atliekamas moderniškomis mašinomis ir naujais metodais. Priimama mokinės —
Olga Jasiulytė - Vitkauskienė, Wilde, Av. Gen. Cadorna 85.

Imprenta de "LAIKAS"
Mendoza 2280 * Avellaneda

ALBERTO E. TIMINSKAS
"COCHERIA"
AMBULANCIAS - SEPELIOS - CASAMIENTOS
Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro kelionės į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštynoms.
AV. PAVON 11070 T. E. 243 - 5654 Sucursal
Temperley BALCARCE 510
F.C.N.G.R. Lomas de Zamora

FARMACIA ZARATE ALCORTA
de ELVA BERSABE ZARATE DE JOSPAITIS
FARMACEUTICA NACIONAL
— *YPATINGAS PATARNAVIMAS LIETUVIAMS* — *KALBAME LIETUVIŠKAI*
Avda. Argentina - Barrio Parque Liceo - Córdoba

Buenos Aires Avellaneda

PAVYKĘS SKAUTŲ ŠOKIŲ GRUPĖS PASIRODYMAS

Asociacion Italiana de Mutualidad e Instruccion salėje Unione e Benevolenza, Cangallo 1362 Cap., suruošė įvairių tautų, gyv. Argentinoje, liaudies meno festivalį ir nuo spalio mėn. 4 d. kas šeštadienį nuo 21 val. (kartais ir sekmadieniais) vykdo tų tautų meno grupių pasirodymus. Tai truks iki lapkričio mėn. 15 d. Šiame festivaly, kaip jau žinome, dalyvauja 21 tauta, sudarydama 32 liaudies meno vykdytojų grupes. Lietuvius čia atstovauja Arg. L. Bnės skautų šokėjų grupė ir Lietuvių Centro mažųjų šokių ansamblis. Per atidarymą tiesa, pasirodė Lietuvių Klūbas su savo dainininkais. Nors jis ir buvo į programą įtrauktas, bet nuo dalyvavimo vėliau atsisakė.

Kas stebėjo ir sekė įvairių tautų meno grupių pasirodymus festivalyje, yra aišku, kad lietuviams tenka gerai pasitempti, norint užimti garbingą vietą dalyvių tarpe. Yra meno vienetų gerai ir gražiai pasiruošusių.

Š. m. spalio 18 d. pasirodė prieš susirinkusią festivalin visuomenę Lietuvių skautų šokėjų grupė, papildyta kai kuriais naujais šokėjais. Šokių grupė sušoko Mikitą, Lenciūgėlį, Šustą, Jonkelį ir Malūną. Šokiai, vadovaujami Z. Jauniaus ir apipavidalinti p. Lidijos Petravičienės, buvo gerai paruošti, sušokti ypatingai sklandžiai, davė darnaus vieneto vaizdą ir susilaukė gausių ir tikrai pelnytų ovacijų. Šokėjai, nežiūrint kombinuotų ir greitų šokių, neprarado iki galo savo judrumo ir tempo. Ypač labai vykęs buvo duotas šokių ištisumas, leidęs žiūrovui pamatyti visus šokius be jokio laukimo ir užuolaidos nuleidimų.

Paskutinis šokis — Malūnas, kaip ir visuomet, buvo palydėtas garsių ir triukšmingų plojimų, kas ir iššaukė jį pakartoti antrą kartą.

Tinkamai parinkti tautiniai šokiai, gerai paruošti, tokie vieši pasirodymai tikrai gražiai reprezentuoja lietuvių tautinį meną, ir kitų tautų meno atstovai juo susidomi.

Todėl nenustabu, kad Festivalio teisėjų komisijos nutarimu, pirmoji vieta buvo pripažinta mūsų šokėjams.

Visi turėtumėm tai gerai suprasti ir reikale tokius pasirodymus paremti.

Šokiams akordeonu grojo p. Radionovas. Dekoracijas piešė Aldona Jablonskytė.

J. R.

SEIMO ATSTOVAI DĖKOJA UŽ KNYGAS

Argentinos Seimo atstovų p-kas per "Laiko" redakciją prisiuntė VIKLo p-kui dr. A. Trimakui raštą, kuriuo dėkoja už prisiųstas atstovams knygas — "Revista Baltica".

ŠV. KAZIMIERO JUBILĖJINIS PAMINĖJIMAS

Lietuvių "Aušros Vartų" parapija, padedant įvairioms katalikiškoms organizacijoms, š. m. spalio 19 d. paminėjo Lietuvos Globėjo šv. Kazimiero 500 metų gimimo sukaktį. Tą dieną 10.30 val. ir po pietų 18 val. bažnyčioje, išpuoštoje vainikais, buvo iškilmingos pamaldos su pritaikintu šventei pamokslu. Pamaldų metu giedojo kroatų "Jadran" ir šv. Cecilijos chorai. 19 val. Lietuvių salėje, Brasil 835, Avellaneda, įvyko iškilmingas minėjimo aktas. Atvykusiems krito į akį scenos šone esąs žaismingas spalvomis ir papuoštas gėlių puokštėmis šv. Kazimiero paveikslas, pieštas kun. A. Lubicko.

Atidarymo žodį tarė parapijos klebonas kun. J. Duoba, po kurio "Aušros Vartų" mokyklos mokiniai, vadovaujami seselių kazimierietės suvaidino pačių sukurtą scenos vaizdelį su gyvuoju paveikslu — "Mūsų duoklė šv. Kazimierui". Po trumpos pertraukos scenoje pasirodė kroatų choras "Jadran", vadovaujamas komp. dr. Bulat Tomislav. Choras išpildė "Ave Maria", "Cual Paloma", "Kaj", ir "La Dalmacia", Choras — tikrai vertas dėmesio gražiai susidainavęs ir nepaprastai tonacijose lankstus. Mes, lietuviai, taip švariai išpildytų niuansuotų meliodijų ir giesmių bažnyčiojė ir salėje retai girdime. Todėl nenuostabu kad dainos buvo palydėtos gausių plojimų.

Po D. Valentinaitės, Lidijos Petravičienės įsijaustinų deklamacijų ir Audros Deveikytės pasakyto eilėraščio, J. Vedegys skaitė paskaitą apie šv. Kazimierą. Dar kalbėjo argentiniškai kun. V Palubinskas.

Minėjimą gražiai ir vaizdžiai pravedė p. Z. Juknevičius, pagerbiant atsistojimu tylos minute mirusį Popiežių Pijų XII.

Gyv. paveikslas — "Šv. Kazimieras"

■ **Kun. J. Margis**, šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas iš Rosario spalio 28 d. atvyko į Buenos Aires. Pabuvęs keletą dienų, atlikęs įvairius reikalus ir padėjęs kai kuriems mūsų tautiečiams sutvarkyti dokumentus išvyktį į JAV, grįžo atgal į Rosario.

■ **Klemensas Šablevičius** spalio 25 d. surengė vaišės paminėti savo 50 metų amžiaus sukaktį. Vaišėse, kurios užsitęsė iki pat ryto, dalyvavo p.p. Valantai, Kalibatai, Kulikauskai, Tamošiūnai, Dėdelai, Bagdonai, Daunorai, Puolis ir. kt.

■ **Kroatų "Jadran" choras**, kaip žinome, dalyvavo jubilėjiniame šv. Kazimiero minėjime bažnyčioj ir salėje su savo programa. Choristams patiko "Aušros Vartų" bažnyčia parapijos ir mūsų tautiečių, pas kuriuos teko lankytis, gražus namų susitvarkymas.

■ **Angelė** ir **Jonas Serafinai** spalio 2 d. Anglų ligoninėj susilaukė sūnaus Danieliaus-Aleksandro. Motina ir sūnus jaučiasi gerai, o tėvai džiaugiasi pirmuoju sūnum savo šeimoje.

■ **Dr. Kuncaitis** su šeima spalio mėn. antrojoj pusėj iš Kordobos buvo atvykęs į Bs. Aires tvarkyti dokumentus emigracijai į JAV ir atlikti kitus reikalus.

■ **Seselės Kazimierietės** — Placida ir Zuzana spalio mėn. 25 d. išvyko į Kordobą aplankyti ten besikuriančius tos pačios Kongregacijos steselių namus.

■ **Šv. Kazimiero** paveikslas, kuris spalio 19 d. per paminėjimą buvo išstatytas scenoje, yra pieštas kun. A. Lubicko. Paveikslo kompozicija tikrai įdomi, žaismingų spalvų, kas sudarė žiūrėtojams tikrai švelnų ir malonų įspūdį. Kun. A. Lubickas neabejotinai turi meninių gabumų, kuriuos manytumėm, turėtų plėtoti ir vystyti. Be to, keletą raižinių kun. A. Lubicko buvo atspaudinta "LAIKE".

■ **Kazimiera Siminskaitė - Fijalkauskienė** ir **Eduardas Siminskis**, gyv., Bs. Aires, gavo iš Lietuvos liūdną žinią, kad ten š. m. rugsėjo mėn. 3 d. mirė jų tėvelis.

JUBILĖJINĖ Šv. KAZIMIERO VĖLIAVA

Jubilėjinė šv. Kazimiero vėliava, kuriai yra renkamos aukos, bus "Aušros Vartų" bažnyčios vėliava. Vienoj pusėj turės šv. Kazimiero paveikslą, papuoštą siuvinėtomis rožemis ir kitais pagražinimais, kitoj — Šv. Marijos Aušros Vartų paveikslą, taip pat atatinkamai papuoštą ir su parašu. Vėliava bus nešama procesijose, kitose maldingose kelionėse ir įvairių tautų pasirodymuose.

■ **El Nacional** ir **El Pueblo** spalio 19 d. savų laikraščių skiltyse pažymėjo, kad lietuviai, gyveną Argentinoje, švenčia Lietuvos Globėjo šv. Kazimiero 500 metų gimimo sukaktį. Toliau paminėjo, kad sukakties minėjimas bus Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellanedoj, kur lietuviai turi ir savo "Aušros Vartų" bažnyčią.

LIETUVOS KARIUOMENĖS 40 M. PAMINĖJIMAS

Lietuvos kariuomenės atkūrimo 40 metų ir L. A. K. ir K. S-gos 25 metų įsteigimo Argentinoje paminėjimas numatomas suruošti š. m. lapkričio mėn. 23 d. 12 val. Lietuvių salėje, Brasil 835, Avellaneda. Paminėjime dayvaus kitų tautų ats. karių atstovai ir svečiai.

Bus oficialė, meninė dalys ir lietuviškas alutis.

■ Arg. L. B-nės centro valdybos posėdis įvyks lapkričio mėn. 9 d. 12 val. Lietuvių parapijos patalpose. Bus svarstomi svarbūs klausimai. Valdybos nariams atvykimas būtinas.

Ig. Padvalskis
C. V-bos p-kas

DIDELIS KERMOŠIUS

ORGANIZUOJAMAS EX - ALUMNŲ "AUŠROS VARTŲ" MOKYKLOS NAUDAI

lapkričio 9, 15 ir 16 d. nuo 18 val.

ĮĖJIMAS LAISVAS

VISI KVIEČIAMI PASIDŽIAUGTI JAUNIMO PRAMOGOMIS

LAIKAS

PATRIJOTINIO RELIGINIO TURINIO LAIKRAŠTIS

Redaguoja Red. Kolegija. Ats. red. J. Duoba. — Rankraščiai taisomi
Redakcijos nuožiūra; nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant.
KAINA: Argentinoje metams $ 90.—, pusm. $ 50.—, vienas nr. $ 4.—
Urugnajuje met. 12 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

XI METAI — Nr. 223 3 de NOVIEMBRE

AUKOS Šv. KAZIMIERO VELIAVAI

$ 500 — Jonas Kašeta
„ 200 — Vincas ir Felicija Ratkai
„ 200 — Zuzana ir Kazim. Gulbinai
„ 200 — Petronėlė Gervelienė
„ 200 — Gladys Gervilytė de Musich
„ 100 — Pranciška Gailiūnienė
„ 100 — Veronika Žekyte
„ 100 — Verutė Sokas
„ 100 — Vincas Pečiulis
„ 100 — Kazimieras Stasiukonis
„ 60 — Ignas Valentinavičius
„ 60 — Vincas Stravinskas
„ 50 — Ignas Padvalskis
„ 50 — Felix Daukas
„ 50 — Antanas Plukas
„ 50 — Ona Andriulaitienė
„ 50 — Juozas Aurila
„ 20 — Emilija Blažytė
„ 15 — Mikalina C. de Paulici
„ 13 — O. Špokauskaitė
„ 10 — Ona Kniežaitė
„ 10 — Jozefa Jacevič

Už aukas nuoširdus ačiū
Parapijos Klebonas

Šv. KAZIMIERO MINĖJIMUI SURUOŠTI PASIDARBAVO

Prie šv. Kazimiero 500 metų gimimo paminėjimo, įvykusio š. m. spalio mėn. 19 d. "Aušros Vartų" bažnyčioje ir salėje pasidarbavo gyvo rožančiaus bei labdaros draugijos narės ir pynusios vainikus — O. Vanagienė, Ona Kundrotienė, Danutė Šabūnaitė, Julė Bubliauskienė, Ona Vaitkevičienė, Bronė Gokienė, Ona Lipinskienė. Šv. Kazimiero paveikslą piešė kun. A. Lubickas. Salę puošė ir vaikų programą paruošė pradž. m-los pp. mokytojos, vadovaujant seselėms kazimierietėms. Lietuviškos sumos metų giedojo šv. Cecilijos choras, vadovaujant muz. Vacl. Rymavičiui ir dalyvaujant solistui A. Slančiauskui. Vakarinėse šv. Mišiose giedojo kroatų "Jadran" choras. Paskaitas skaitė J. Vedegys ir kun. V. Palubinskas. Eilėraščius deklamavo Lidija Petravičienė Danguolė Valentinaitė ir jos suorganizuotos skautės. Programą vedė bei savo gyvu žodžiu supažindino kitataučius su šv. Kazimieru p. Z. Juknevičius. Svečių priėmime pasidarbavo bėrutietės — Marta Sturevičienė, Uršulė Šilaikienė, Juozas Kanapinskas, M. Mačiulienė. Josefa Paserpskienė ir M. Šantarienė. Tvarką palaikė J. Jakubka, Andrius Baltrušaitis, A. Paršelis ir kiti. Prie pačios gi šventės organizavimo ir derimino visų darbų daugiausia prisidėjo Pijus Gudelevičius. Visiems paminėtiems ir nepaminėtiems asmenims už didžią talką nuoširdus katalikiškas ačiū.

Parapijos Klebonas

PAJIEŠKOJIMAI

Gutauskas Bronius iš Kapčiamiesčio valsčiaus pajieško pusbrolio Jatimonio Kostantino, gyv. Don Torcuato, calle Dean Funes tarp Mitre ir Roca. Pranešti "Laiko" administracijai.

Vladė Šukytė iš Mikitų Invalidų Namų, Pagėgių rajono, Klaipėdos srities pajieško savo tėvą, išemigravusį 1926 m. iš Lietuvos į Argentiną ir dirbusį iki 1942 m. viename fabrike Buenos Aires. Žinantieji apie pajieškomąjį prašomi pranešti "Laiko" administracijai.

SKAUTŲ T. ŠOKIŲ GRUPĖ "LIBERACION EUROPEA" FESTIVALY

Europos Pavergtų Tautų Laisvinimo komiteto moterų sekcija š. m. lapkričio 1 d. suruošė liaudies meno pasirodymą Consejo de Mujeres teatro salėje, Charcas 1155, Bs. Aires.

Šiame pasirodyme 14 tautų, esančių "Liberacion Europea" sąstate, pasirodė azerbeidžaniečiai, gudai, bulgarai, kroatai, slovakai, gruzinai, vengrai, lenkai, lietuviai, rumunai, š kaukaziečiai ir ukrainiečiai.

Lietuvius ir čia atstovavo skautų šokėjų grupė, sušokusi "Lenciūgėlį", "Mikitą" ir "Malūną". Pasirodymas labai gerai ir gražiai pavyko. Už tokį menišką ir darnų tautinių šokių išpildymą žiūrovai negailėjo aplodismentų.

Savo atidarymo kalboje p. E. Diminskienė, moterų sekcijos pirmininkė, nužymėdama moterų judėjimo gaires, kaip ir kitoj kalboj gen. T. Daukantas, minėjo tik apie vengrų aukas laisvės kovoj. Labai gaila, kad buvo pamirštos mūsų tautos partizanai, kurie pirmieji nukentėjo ir sudėjo bene daugiau aukų už vengrus. Turėtumėm baigti perdėtą kitų garbinimą ir daugiau pagerbti savus didvyrius.

■ **P. Sakalauskienė Uršulė** spalio 21 d. draugų ir pažįstamų būrely atšventė savo vardadienį.

PRANĖŠIMAI

Tautos Fondo valdybos posėdis bus lapkričio mėn. 14 d. 19 val. Lietuvių parapijos patalpose. Turintieji aukų lapus prašomi iki tos dienos juos gražinti T. Fondo ižd. J. Gilvydžiui. Be to, primename, kad pasižadėjusieji Fondan įmokėti tam tikras sumas, taip pat prašomi iki posėdžio dienos įmokėti.

T. Fondo Valdyba

ARG. L. BENDRUOMENĖS HURLINGHAM - PALOMAR - CASEROS APYLINKĖ

1958 m. spalio mėn. 18 d.

Gerb. "Laiko" Redaktoriui

Būkite malonus patalpinti Jūsų vedamajame laikraštyje sekančią žinią:

Šių metų birželio mėn. p. Diminsko namuose, Hurlingham, Bs. As., įvyko šios Apylinkės anktyvesnės valdybos turto perdavimas naujai išrinktai valdybai. Perduota sekanti dalykai: kasa su $ 354 raštinės reikmenys, protokolų knygos, vėliavos — lietuviška ir argentiniška su savo atatinkamais kotais ir kaspinais ir įvairios lietuviškos 97 knygos.

Pagal perdavimo aktą viskas rasta tvarkoje

Perdaviau: (pas.) V. Diminskas Buv. Apylinkės p-kas.

Priėmiau: (pas.) Vyt Sadžius, Apylinkės p-kas, J. Kanapinskas, Apylinkės vicep-kas.

Pastaba: Visi perimti dalykai laikinai paliko p. V. Diminsko globoje.

Šeštadieninės lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigimo proga Tėvų komitetas lapkričio mėn. 30 dieną ruošia mokiniams, tėvams, ir svečiams iškilą į parką Pereira. Išvyks iš Lietuvių parapijos 9 val. Nuvežama ir parvežama veltui.

Šešt. Mokyklos Tėvų K.

LIETUVIŲ CENTRAS

1958 M. LAPKRIČIO MĖN. 9 D. 12 VAL.

NUOSAVOSE PATALPOSE, TABARE 6950, CAP.

RUOŠIA

PIRMĄ PAVASARIO DRAUGIŠKĄ ASADĄ

Po Asado įvyks

ŠOKIAI

KVIEČIAMI VISI ATSILANKYTI

Svarbus pranešimas: *Bilietus į Asadą prašoma įsigyti iš anksto Lietuvių Centro raštinėj arba pas valdybos narius, nes asado dienoje bilietai nebus parduodami.*